Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ...бриин 21-hээ гарана | № 71 (15694) | 1981 оной мартын 26, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ХОДОДОО ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

...ветскэ Союзай Коммунис парти — хүсэн түгэс, зб...этэй, хүсэжэн жагсаhан коллектив мүн гэжэ XXVI ...үшөө дахин батадхан харуулаа. Коммунистнууд ... манай общественэ бодото нугаршагүй хүсэн, тэрэ...амидаралта сэдьхэл бодол мүн. Тэдэ — арадай ...о революционно манлай мүн», — гэжэ съездын ...адэ хэлэhэн үгэ соогоо нүхэр Л. И. Брежнев тэм... Тиихэдэнь энэ ехэ хуралдаанай хүдэлмэридэ ха...гшад бултадаа халуун альга ташалгаар угтажа, ма...оронoй 17 миллион 480 мянган коммунистнуудай ... эдэ үгэнүүдые бүримүhэн дэмжэжэ байhанаа элир... Тиимэшье байнгүй яаха hэм. Манай ороной, ма... арадай туйлаhан амжалта, илалта бүхэн Комму... партиин, партиин гэшүүдэй ажал ябуулгатай нягта ...бботой, тэдэнэрэй эдэбхи үүсхэлтэ ажалай, шадабари ... хүтэлбэрилхы хүдэлмэриин ашаар туйлагдана гэ...эдэжэ.

...най Буряадай областной партийна организацин ... мүн лэ нимэ нангин уялгаяа амжалтатайгаар ...үүлнэ. Мүнөө үедэ партийна 1315 эхин, 961 цеховой ...ганизацинуудта, партийна 1371 бүлэгүүдтэ нэгэдүүлэг... 48700 шахуу коммунистнууд арадай ажахын эл...билбаринуудта ажаллажа, республикынгаа ажалша... амжалта, илалтануудта шиидхэхы хубитаяа оруул...гэшэ.

...дoдоо түрүү зэргэдэ, коммунис байгуулалтын нан...гэсэлэй манлайда ябаха эрмэлзэлтэйгээр Коммунис ... зэргэдэ жагсаhан хүдэлмэришэд, таряашад бо... арадай интеллигенциин түлөөлэгшэдэй дунда КПСС-... Устав соо бэшэгдэhэн хуулита уялгаяа, онсолхоно. ...ай революционно манлай» байха зорчлгодоо үнэн ... коммунистнууд — тэмсэлшэд манай областной пар... организацида олон юм. Тэдэнэй түрүү зэргэдэ ...манай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо... ...алагша хонишон Социалис Ажалай Герой Даша-...Буодиевич Сундуев жагсана. Тэрэ байгша оной түл ...ын үедэ 100 эхэ хонин бүхэнhөө 145 хурьга аба...лжүүлхэ, хонин бүриhөө 7 килограмм нооhо хай... гэhэн социалис уялга абаhан тухайгаа област... партийна XXXI конференци дээрэ элидхээ hэн. Ком...стын үгэ бата. Мүнөө түл абалгань түлэг дундаа, ...нь урагшатай. Энэ нүхэрнай залуу, дүршэл бага... хонишодто ходо туhалжа, ажалайнгаа «нюусануудые» ...гүй хубаалдажа байдаг гуримтай. Тиихэдээ нэн ... бултанай, бүри онсолхоно, гүрэнэй хэрэгэй түлөө ...истын харюусалгатай байhые тэрэ hайн ойлгоно. ...өө нүхэр Сундуев сагай эрилтэнүүдые гүйсэд мэ..., сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажал ябуулгые эдэ...нүүдые хангалтада зорюулхые эрмэлзэхэдээ, иэн ... олоной ашa туhа тухай бодомжолно гээшэ.

...рэн тэрэнэй хани нүхэр, эрхим хонишон Зинаида Цы...жаповна Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депу...т hунгагданхай гэжэ мэдээжэ. Иимэ үндэр харюусал...гэдэ даажа абахадаа, нүхэрэйнгөө үльгэр жэшээгээр ... хүдэлмэреэ эрхилнэ. Тиигэжэл эгээл мүнөө үе сагай... нягза түхэлтэй, түрүү үзэл бодолтой бүлэ Эхэ оронойн...адар солодо өөhэдынгөө нэмэри хубитые оруулан, ...алтатайгаар ажаллажа байхадань, үнэн зүрхэнhөө ...оргомоор байна.

«Общественэ бодото нугаршагүй хүсэн, тэрэнэй ажами...лта сэдьхэл бодол мүн»... Эдэ үгэнүүд коммунист бү... бүхы ажал ябуулгын гүн удхые тайлбарилан харуул... Тиихэдэнь манай ажабайдалтай холбон, эдэ үгэнүүд... бодомжолходоо, энэ эрилтэ дүүрэн хангамаар ажа...г, ажалладаг партиин гэшүүд олон гэжэ ехэ баяр баяс...лтайгаар тэмдэглэнэбди.

...hан hая Социалис Ажалай Геройн нэрэ солоdo хүр... тоннель барилгашадай бригадые даагша Валентин Ро... Толстоухов, hара соо 120 метр утатай тоннель ... үүсхэл партиин XXVI съездын урда гаргаhан бри... Юрий Данилович Бардаченко, Ленинэй орденто, ...С-эй XXVI съездын делегат мото унагаагшадай бри... даагша Вячеслав Иванович Аксенов болон бусад ... партиимнай зэргэдэ хүмүүжэhэн коммунистнууд БАМ ...ын үедэ ушарhан хүшэр бэрхэшээлнүүдые да...оонтой амжалтануудые туйлана. Тиихэдэнь сэдмэг ...үйдэ этигэн, даажа абаад, дүүргэжэ байhан хэрэгэйн... түлөө үндэр харюусалгаяа ойлгон, бүхы оюун бэли...гээ шадалаа, дадал шадабарияа партиин табиhан зо...нуудые бэелүүлгэдэ зорюулдаг байhаниинь, олонние ...hан илас гэмэ илалтануудые шэрээхэдэнь туhал...гэшэ.

...мунистнууд үйлэдбэриин тон шухала зорилгонуу... бэелүүлгэдэ сэхэ нүлөөлдэг шэнэ, түрүү хүдэлөөнүү... үүсхэлнүүдэй эхи табигшад байдагаараа түрүүшын та...лнүүдhээ хойшо суурха даг. Мүнөө үе сагташье энэ со... үйлөөхил бата найдамтай зандаа. Юрэдөө, Ленин баг... дүрэ зурагтай улаан дэбтэр нэгэтэ гартаа адхаhан ...тэ хэзээдэшье этигэмээр ха юм.

«Коммунистнууд шиидээ, коммунистнууд үүсхээ» гэhэн ... мүнөө үе сагта юрын лэ, балай гайхал түрүүлмэ ... шэнги болонхой. Зүгөөр энэ хадаа экономико хүг...лтэдэ, хото, тосхонуудай социальна түхэл шарай эрид ...лгада еэхэ нүлөөлхы удха шанартай заабол байдаг. ...hээ коммунистнуудай үгэдэ, ажал ябуулгада манай ... бата найдалтайгаар этигэнэ, коммунизм байгуул...маар эршэ түгэсөөр урагшаа дабшана.

...өө арад зонойнмай урда КПСС-эй XXVI съездын ... ехэ зорилгонуудые табяад байхадань, коммунист... харюусалга улам дээшэлнэ. Тиимэhээ хододоо ... зэргэдэ, бүхы шэнэ юумэнэй манлайда ябаха, хамаг ... ябуулгаяа Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо ашa ту... зорюулха уялгаяа бүри hайнаар, улам сэхээр ком...истнуудай саашадаашье дүүргэхэ байhаниинь дам...туй.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭД М. М. ОМЕЛЬНИЦКИДЭ, Н. К. РЫЖОВА-ТУМАНОВАДА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТ ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Театральна искусствын талаар габьяатай байhа... түлөө Буряадай АССР-эй габьяата артист гэhэн ...дэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Омельницкий Михаил Михайловичта — Гүрэнэй ород драмын театрай артист.

Рыжова-Туманова Нина Константиновнала — Гүрэнэй орд драмын театрай артист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной мартын 23.

КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ угтуулан

АЖАЛАЙ hАЙНДЭРТЭ БЭЛЭДХЭЛ

Республика доторнай багша Ленинэй түрэhэн үдэртэ зорюулагдажа, апрелиин 18-да үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигто бэлэдхэл үдэрhөө үдэртэ үргэдэжэ байна. Мүнөө үедэ Улаан-Үдэ городой олон тоото промышленна предприятинууд болон барилгын эмхинүүдтэ, эмхи зургаанууд ба дээдэ, дунда hургуулинуудта ажалай hайндэрэй хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, зарим тээ эмхитэйгээр бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Тиихэдэ хаа хаанагүй ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Эгээл эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд, ажал хүдэлмэри болоод саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай ехэ хөөрэлдөөн үсэгэлдэр болобо. Коммунис субботник үнгэргэхэ республиканска штабай заседани дээрэ субботник үнгэргэхэ городской штабай начальник, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь В. С. Тимашов мэдээсэл хээ.

Штабай заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь В. Г. Бирюков ажалай hайндэртэ бэлэдхэлые улам шангадхаха асуудалнуудта тогтоо.

Манай корр.

ТОДОРХОЙ ДААБАРИНУУДТАЙ

Бурятшвейбыт нэгэдэлэй коллективэй ажалай энэ hайндэртэ хэр бэлдэжэ байhан тухайнь мэдэхэ зорилготойгоор түс нэгэдэлэй партийна организациин секретариин орлогшо К. П. Тимонинтой манай корреспондент хөөрэлдэбэ.

— **Константин Петрович, нэгэдэлэйтнай коллектив ленинскэ коммунис субботнигто хэр зэргээр бэлдэжэ байна гээшэб?**

— Ленинскэ коммунис субботник үнгэргэлгөөр 11 хүнhөө штаб эмхидхэгдээ. Түс штабай начальнигаар нэгэдэлэймнай директор Павел Манжуевич Петухов томилогдоо. Энэ талаар хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб табижа, хэмжээ ябуулгануудые хараалаабди. Түсэбэй еhоор эмхидхэлэй заседани мартын 25-да үнгэргэгдэхэ. Мүнөө юу хэхэ байhанаа мэдээшье hаа, тэрэ заседани дээрэ бүри тодорхойгоор, хэнэй хаана хүдэлхэ байhыень заажа үгэхэ болонобди. Субботнигой үглөөгүүр, апрелиин 18-да Владимир Ильич Ленинэй 111 жэлэй ойтой дашарамдуулан, ленинскэ коммунис субботнигто зорюулагдаhан митинг цехүүдтээ үнгэргэхэбди. Энэ үдэр хүдэлжэ олоhон мүнгэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада нэмэри болохо юм.

— **Субботник үнгэргэхэ үедэ уялганууд ямараар хубаарилагдахаб?**

— Бүхы дээрэнь штабай начальник харюусаха юм ааб даа. Харин субботнигто бэлдэлгын ямараар ябажа байhыень харуулан ойлгуулха талаар хүдэлмэрие партийна организациин секретарь Лариса Викторовна Рассадина даана. Хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэг хубаалгые түсэблэлгын таhагай начальник Клавдия Андреевна Чазова даана. Мүн Клавдия Андреевна коммунис субботнигто бэлдэлгые, тэрэниие үнгэргэлгые даана гээшэ. Энэ талаар түсэб табиха, цехүүдые даагшанар коллективүүдэйнгээ хэхэ хүдэлмэрие эмхидхээд, тоосоо хэхэ. Тиихэдэ месткомой түрүүлэгшэ Вера Георгиевна Башкина бүхы мэдээсэлнүүдые суглуулжа, тоосоо хэхэ. Штабай бусадшье гэшүүд түс тустаа тодорхой даабаринуудые абанхай.

Г. БАДМАЕВА.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

ЭРИЛТЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ Арми, Авиаци ба Флодто туhа хүргэхэ Бүхэсоюзна hайн дуранай бүлгэмэй гэшүүд шухала хубитаяа оруулдаг юм. Эдэнэр шэнэ табан жэлдэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлхээр, партиин хараалhан түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхээр шармайн оролдоно гэжэ ДОСААФ-ай ЦК-гай мартын 24-дэ Москвада болоhон пленумдэ хабаадагшад тэмдэглээ.

СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо генерал-лейтенант В. В. Мосяйкин ороной коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай дүнгүүд ба тэрэнэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр бүлгэмэй эмхинүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ. Пленумдэ хабаадагшад ажалшадай, залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие саашаланъ үргэдхэхэ, hуралсалай эмхинүүдые мэргэжэлтэдээр бэхижүүлхэ, материально-техническэ баазыень наринжуулан hайжаруулха, эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудые хаража үзэhэн байна. (ТАСС).

„МОАБИТСКА ДЭБТЭРЭЙ" АВТОРТА

Гайхамшагта поэт, фашизмда эсэргүүсэлтын тэмсэлэй герой Муса Джалильда зорюулагдаhан үдэшэ мартын 24-дэ Москвада, Литераторнуудай түбэй байшан соо болобо. Гитлеровскэ түрмэ шорондо зэрлиг муухайгаар алуулhан уран зохёолшо-коммунистын түрэhөөр 75 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдаhан байгаа.

Москва болон Казаниин литераторнууд, союзна республиканууhаа ерэhэн айлшад, олониитын түлөөлэгшэд энэ үдэшэдэ хабаадаба. Совет хүнэй баатаршалга болон эрэлхэг зоригой, илалта туйлаха байhандаа тэрэнэй этигэл найдалай ёhотойл гимн зохёоhон, «Моабитска дэбтэрэй» мухашагүй зоригтой автор тухай эдэнэр халуунаар хэлээ. Советскэ Союзай Герой, Ленинскэ шангай лауреат М. Джалилиин зохёолнууд мүнөө дэлхэйн арадуудай 52 хэлэн дээрэ хэблэгдэн, жабхалан түгэсөөр соностожо байдаг юм.

(ТАСС).

УЛАСХООРОНДЫН ЭКИПАЖ ХҮДЭЛМЭРИЛНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-39» гэжэ замбуулинай эрдэм шэнжэлгын комплекс дээрэ уласхоорондын экипажай хүдэлмэриин үдэр мартын 24-дэ Москвагай сагаар 11 часта эхилээд, 23 час болотор үргэлжэлбэ.

Станциин түхеэрэлгэнүүдые шалгалга, медицинскэ шэнжэлгэнүүд, биологическа туршалганууд, физическэ упражненинүүд, кинофото-буулгабари, замбуулинай дайдаhаа Газарай нюруус адаглан харалга энэ үдэрэй программада ороhон байха юм.

Дэгдэн хөөрэлгын эрхэ байдалда бэе махабадаа дадхаалгын онсо шэнжэнүүдые шэнжэлхэ зорилготойгоор Владимир Джанибеков, Жугдэрдэмидийн Гүррагча медицинын хэдэн шэнжэлгэнүүдые, тэрэ тоодо «Биоритм» гэhэн туршалга хэбэ.

Владимир Коваленок болон Виктор Савиных ургамалнуудтай туршалгануудые, Газарай баялигуудые, оршон тойронхи байгаалиие шэнжэлхэ программын үндэhөөр бүлэг адаглалтануудые хэhэн байна.

Үдэhөө хойшо гол экипажай гэшүүд физическэ упражненинүүдые гүйсэдхөө. Һүүлдэнь ошоод байhан экипаж энэ үе соо кинофото-буулгабари хэhэн байха юм.

Үдэшэниинь космонавтнууд телевизионно репортажда хабаадаба. Тиихэдээ «Салют-6» гэжэ станци дээрэ үнгэргэгдэжэ байhан медико-биологическа шэнжэлгэнүүд тухай хөөрэбэ.

Нүхэд Коваленок, Савиных, Джанибеков болон Гүррагчагай бэе махабад hайн.

Замбуулинай «Союз-39» онгосын экипаж — онгосын командир, Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт В. А. Джанибеков (зүүн гарhаа), космонавт-шэнжэлэгшэ, МНР-эй гражданин Жугдэрдэмидийн Гүррагча Звёздный городто.

ТАСС-ай фотохронико.

«МОЛНИЯ-3» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Холын зайда телефонно-телеграфна радио-холбоо тогтоолгын түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгые хангаха, СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые «Орбитын» пунктнуудта дамжуулха, уласхоорондын харилсаа холбоо тогтоохо зорилготойгоор «Молния-3» гэжэ хэлхеэ холбооной ээлжээтэ хэмэл одон 1981 оной мартын 24-дэ Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдээ. Сантиметрэй долгин дээрэ хүдэлдэг түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриие хангаха ретрансляционно аппаратура тэрээн дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйн хойто хахад хубида эгээл саада захань 40655 километрэй, урда хубида эгээл наада захань 641 километрэй замда табигдаба.

ПАРТОРГНУУДАЙ hУРАЛСАЛ

КПСС-эй обкомдо республикын hургуулинуудай, техническэ мэргэжэл олгохо училищинуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар үнгэргэгдэбэ. Түс hуралсал хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлөө.

КПСС-эй обкомой наукын ба hуралсалай зургаануудай таhагые даагша Л. Я. Пахосоев, республикын гэгээрэлэй министр П. Ф. Барлаханов, республикын техническэ мэргэжэл олгохо hуралсалай управлениин начальник В. М. Гордов, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь В. Ю. Аширова, республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. А. Пинегова, КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Р. Дмитриев семинар дээрэ элидхэлнүүдые хээ.

КПСС-эй обкомой лекторнүүдэй бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ В. Б. Цыбикжапов СССР-эй уласхоорондын байдал тухай лекци семинарта хабаадагшадай үмэнэ уншаа.

КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь В. Г. Бирюков КПСС-эй XXVI съездын дүнгүүд ба тэрэнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар областной партийна организациин урдахи зорилгонууд тухай элидхэл хэhэн байна. Тэрэшэлэн КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Балиев, КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таhагые даагша К. К. Шомоев гэгшэд үзэл сурталай, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин асуудалнуудаар семинар дээрэ үгэ хэлээ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РСФСР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Таряан болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар түсэбтэ арбадахи табан жэлэй даабаринууд болон социалис уялгануудые дүүргэхэдээ туйлаhан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-hээ

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Гомбоева Бимба Ринчиновнае — Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын hаалишан.

Евсюков Иннокентий Михайловичые — Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой хонишон.

Семёнов Дондок Бизьяевичые — Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Арефьев Павел Петровичые — Прибайкалиин районой «Прибайкалец» колхозой луговод.

Бадмаев Баясхал Гармаевичые — Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир.

Банаева Светлана Нимаевнае — Хурамхаанай районой Хурамхаанай совхозой хонишон.

Гунзынов Дамби Гунзыновичые — Хэжэнгын районой «Первомайский» совхозой луговод.

Елшин Александр Гавриловичые — Баргажанай районой Бодоной совхозой директор.

Калашников Фёдор Фомичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец» совхозой hүнэй фермые даагша.

Кауров Филипп Михайловичые — Буряадай республиканска госплем-нэгэдэлэй начальник.

Паданов Гарма Гениновичые — Түнхэнэй районой Туранай совхозой мал адуулагша.

Перевозникова Евгения Петровнае — Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын hаалишан.

Утенков Емельян Зиновьевичые — Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Харламова Мария Александровнае — Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой тугалшан.

Цыбенов Цыренжап Цыденжаповичые — Баунтын районой Джилиндын совхозой мал адуулагша.

Чимитов Цырендоржо Жамбаловичые — Хоринин районой Анаагай совхозой хонишон.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Жамбалова Евдокия Раднажаповнае — Хяагтын районой Хяагтын совхозой хонишон.

Кузьмина Елизавета Далаевнае — Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой hаалишан.

Норбоева Елена Ринчиновна — Захааминай районой Хамниин совхозой хонишон.

Пуховской Василий Михайловичые — «Бурятавторемонт» үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор.

Трифонов Леонид Селиверстовичые — Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой түрүүлэгшэ.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Айсуев Юрий Содномовичые — Буряадай «Птицепром» трестын директор.

Баженов Владимир Матвеевичые — Бэшүүрэй районой Хёлгын совхозой тракторист.

Баэаров Георгий Галдановичые — Захааминай районой Хамниин совхозой хонишон.

Батурин Константин Глебовичые — Улаан-Үдын районой «Дружба» колхозой механизатор.

Дамбиев Батожап Раднаевичые — Яруунын районой «Комсомольский» совхозой главна зоотехник.

Доноев Николай Цыреторовичые — Захааминай районой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой отделениие эрхилэгшэ.

Иванов Владимир Александровичые — Зэдын районой Ториин совхозой директор.

Ирдынеев Бальжинима Очировичые — Яруунын районой Яруунын совхозой тракторист.

Калашникова Ульяна Леонидовнае — Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.

Кузнецов Василий Петровичые — Кабанскын уhалуурин түхеэрэлгэнүүдэй экскаваторай машинист.

Куприянов Николай Ивановичые — «Бурятсельхозмонтажкомплект» үйлэдбэриин нэгэдэлэй Хоринин оньhожоруулагдамал нүүдэл колонной начальник.

Манзаев Намсарай Балдановичые — Бэшүүрэй районой Бэшүүрэй совхозой директор.

Мартынова Екатерина Васильевнае — Яруунын районой «Юбилейный» совхозой hаалишан.

Москвитин Виктор Прокопьевичые — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуури-олзоборилгын ажахын управлениин начальник.

Падерин Вениамин Андреевичые — Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын механизатор.

Раднаева Зоя Замбалаевнае — Хяагтын районой Алтайн совхозой hаалишан.

Русин Фёдор Евстафьевичые — Улаан-Үдын районой «Марксын 8» колхозой түрүүлэгшэ.

Трескин Павел Ивановичые — «Трансельхозтехникын» автомобильна транспортын 2-дохи предприятиин автомобилиин жолоошон, Улаан-Үдэ город.

Устинов Василий Илларионовичые — Загарайн районой Онохойн совхозой мал адуулагша.

Филиппов Степан Матвеевичые — Зэдын районой Оёорой совхозой директор.

Шобоев Иван Базаровичые — Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Болонев Ульян Ефимовичые — Мухар-Шэбэрэй районой Суулгын совхозой звеньевой.

Иванова Елена Георгиевнае — Кабанскын районой Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахын hаалишан.

Хадагаев Дампил Шагдуровичые — Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой мал адуулагша.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Алексеев Савелий Яковлевичые — Мухар-Шэбэрэй районой Заганай колхозой тракторист.

Бадмацыренов Радна-Даша Дагбаевичые — Хоринин районой «Георгиевский» совхозой тракторист.

Беспальчук Валерий Александровичые — «Бурятавторемонт» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Татауровай заhабарилгын заводой слесарь.

Будникова Евдокия Степановнае — Улаан-Үдын районой «Авангард» колхозой hаалишан.

Дамдинова Наталья Цыбендоржиевнае — Захааминай районой Харацайн совхозой hаалишан.

Дамшаева Цырен-Ханда Цыреновнае — Хэжэнгын районой Загаhатын совхозой хонишон.

Дашиева Галина Васильевнае — Зэдын районой «Октябрьский» совхозой hаалишан.

Елшина Галина Парфеньевнае — Баргажанай районой Баргажанай совхозой hаалишан.

Жапов Владимир Бадмаевичые — Захааминай районой ой модоной оньhожоруулагдамал ажахын Хамниин-Снежинскэ лесничествын лесник.

Житмытова Галина Сергеевнае — Зэдын районой «50 лет Октября» колхозой hаалишан.

Кондратьев Михаил Кирилловичые — «Бурятавторемонт» үйлэдбэриин нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой слесарь.

Мангадаева Тамара Владимировнае — Кабанскын районой Оймoрой совхозой hаалишан.

Меньшиков Александр Павловичые — Хэжэнгын районой Хэжэнгын совхозой мал адуулагша.

Очирова Елизавета Очировнае — Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой хонишон.

Раднаев Олег Дашижаповичые — Сэлэнгын рай сельхозтехникын токарь.

Ринчинова Цырен-Ханда Бадмаевнае — Яруунын районой Тулдуунай совхозой hаалишан.

Севергин Геннадий Иннокентьевичые — Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой механизатор.

Соётова Ирина Бальжировнае — Ахын районой «Улаан-Аха» колхозой хонишон.

Сулаева Ирина Ивановнае — Улаан-Үдын районой ан үсхэбэрилгын «Забайкальский» совхозой хүдэлмэришэн.

Цыбендоржиева Валентина Норбоевна — Сэлэнгын районой «Эрдэм» колхозой hаалишан.

Шишмарев Николай Васильевичые — Хойто-Байгалай районой «Северный» совхозой механизатор.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭ

ХОЁР КОЛЛЕКТИВЭЙ НҮХЭСЭЛ БА АЖАЛ

Байгал-Амарай магистралиин Буряадай участогта хүдэлдэг 572-дохи СМП болон 608-дахи СМП хоорондоо социалис мүрысөөнэй договор гурбан жэлэй урда тээ баталаа юм. Дурсагдаһан барилга-хабсаралгын поезднуудай коллективүүдтэ мүрысөө эмхидхэхэ талаар энэ үе хугасаа дотор бага бэшэ дүй дүршэл согсолэгдоһон, тэрэнэй нүлөөлхы хүсэн нилээд дээшэлһэн, үрэ дүнгүүдыень олоной дунда тунхаглахадаашье олон янзын онол арга хэрэглэгдэдэг болоһон байна.

Агууехэ Октябриин революциин 64 жэлэй ойдо Уоян станцида түрүүшын поезд ерүүлхэ» гэһэн иимэ орёо зорилго урдаа табижа, барилгашадай коллективүүдэй хүдэлжэ байһаниинь энэ жэлдэ мүрысөөнэй удха шанарые улам дээшэлүүлнэ.

Нёдондо жэлэй мүрысөөндэ барилга-хабсаралгын поезднуудай ямар үрэ дүнгүүдые туйлаһан, энэ жэлдэ ямар зорилгонуудай шиидхэгдэхэ байһан тухай 608-дахи СМП-гэй байрлаһан Кичерэ тосхондо үнгэргэгдэһэн барилгын түлөөлэгшэнэрэй уулзалга дээрэ дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. Мүрысөөнэйнгөө дүнгүүдые согсолхоёо 572-дохи СМП-гэй делегаци, тэрэнэй тоодо партийна, ажахын, профсоюзай болон комсомолой хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин эрхим бригадирнууд болон түрүүшүүл Кичерын барилгашадта айлшалан ерээ.

Дүнгүүдээ бүридхэхын урда тээ, Уоянһаа ерэһэн айлшад барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ямараар ябажа байһаниие хараһан, олохон барилгануудые үзэһэн, тиихэдэ түсэб болон социалис уялгануудай дүүргэлтын гансахан дүнгүүдые бэшэ, харин барилгын хүдэлмэриин шанарые, мүн барилга дээрэ шэнэ онол аргануудай ямараар хэрэглэгдэжэ байһые һонирхон үзөө. Тиихэдээ коллективэй социальна хүгжэлтын, барилгашадай хүдэлмэриин болон ажаһуудалай эрхэ нүхэсэл һайжаруулха асуудалнуудые яажа шиидхэдэг тушаа онсо анхарал хандуулагдаа. Удаань 608-дахи СМП-гэй начальник Г. Г. Яненкын кабинет соо мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдобо. Тиин 572-дохи барилга-хабсаралгын поезд 1980 оной болон тэрэнэй IV кварталай дүнгөөр илаба гэжэ тэндэ сугларгашад нэгэн дуугаар баталан шиидхээ бэлэй. Эндэ мүн 1981 оной социалис мүрысөөнэй договорто гар табигдаа.

Хоёр коллективэй мүрысөөнэй иимэ арга маягай 572-дохи СМП-гэй коллективтэ ямар аша туһа үзүүлһэн тухай барилгын профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ Г. В. Петухов иигэжэ хөөрэнэ: «Энэ хадаа гансе ажал дээрэхи урилдаан бэшэ, мүн хоёр коллективэй хани нүхэсэл болоно. Хоёр талаһаа бэе бэеынгээ дүй дүршэлые, мэргэжэлые хүнүүдэй халан абалсахада таатай зохид болоҗо үгэнэ. Техническэ шэнэлэлтэнүүдые, ажалай түрүү онол аргануудые андалдан абалсалга һайжарна. Мүрысөөн ажал хүдэлмэриин дүнгүүдтэ гансе бэшэ, мүн ажалай жаяг заршам һайжаруулгада нүлөөлнэ. Коллектив бүри эбтэй зетэй болоо. Энээнэй аша туһаар бүри орёо зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха байнабди.

Манай коллектив барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин табан жэлэйнгээ түсэбые 1979 оной ноябрьда, харин генподрядай хүдэлмэри — 1980 оной майн 1-дэ дүүргэһэн юм. Үнгэрһэн жэлэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб 108 процент бэеғ үлэгдээ. Барилганууд жэлэй һүүлдэ дутуу орхигдонгүй, саг болзор соогоо хүсэдөөр баригдадаг болоо, экономическа үрэ дүнгүүд һайжараа: хүн бүридэ бодожо үзэбэл, тэрэнэй хэһэн, бүтээһэн хүдэлмэриинь хэмжээн дээшэлээ. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэн доошолоо.

608-дахи СМП-гэй В. И. Аксёновой, Н. И. Филипповэй түрүү бригадануудтай А. Ф. Кравцовой, Ю. В. Силинэй —манай түрүү бригаданууд эхэл эдэбхитэйгээр, амжалтатайгааршье мүрысэжэ байнхай. Түсэбөө А. Ф. Кравцовой бригада 205 процент, харин Ю. В. Силинэйхид —178 процент дүүргээ. Эдэ бригадануудта ажалай эмхидхэлэй шэнэ онол арга нэбтэрүүлээ гэхэ гү, али ниитэ нэгэн нарядаар хүдэлдэг болоо. Ажалай һүүлшын дүнгөөр түлбэриинь түлэхэдэ, гансахан өөрынгөө хүдэлмэриин бэшэ, мүн хамтаараа бүтээһэнэйнгээ үрэ дүнгөөр хүдэлмэрилэгшэ бүхэн һонирхоно. Иигэжэ ниитын болон хубиин аша туһа ниилэнэ. Энэнь экономическа үрэ дүнгүүдтэ һайн нүлөө үзүүлнэ бшуу. Бригадануудта хүн бүхэнэй бүтээһэн хүдэлмэриин хэмжээн баһа дээшэлээ, ажалай журам заршам һайжараа».

Ажал хүдэлмэриингөө талаар холбоо барисаагаа үргэдхэн бэхижүүлхын, шадабари дүршэлөө бэе бэедээ дамжуулхын тулада хоёр бригадынхид хамтаараа барилга хэдэг болоҗо байна. «Социалис мүрысөөнэй ябаса, тэрэнэй дүнгүүдынь манай барилга-хабсаралгын поездын партбюрогой сағ үргэлжын анхарал доро байдаг юм», — гэжэ 572-дохи СМП-гэй партбюрогой секретарь Н. А. Мосала хөөрэнэ. Тэндэ социалис уялгануудай дүүргэлтые Кичерэдэ гү, али Шэнэ Уоянда сугларжа, квартал бүхэндэ хамтаараа бүридхэн шалгадаг. Энэнь абтаһан уялгануудай дүүргэлтын хойноһоо ажаглан хинахада эгээл хүсэтэй арга байхаһаа гадна, мүрысөөнэй ябаса тухай тунхаглахада ашаг үрэ ехэтэй юм. Хэн хэнэй ажал хэрэгүүдтэйнь олоной үмэнэ ниитэлэн танилсахада, энэнь хүдэлмэришэдые хараа байса эдэбхижүүлдэг. Мүрысөөнэй шэнэ арга маяг хадаа имагтал ажалай талаар урилдаан бэшэ, мүн энэ зуун жэлэй суута барилга—Байгал-Амарай магистраль баригша гэһэн нэрэ солодоо хүрэмэ шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэдэ туһалха эрхэ нүхэсэл болоҗо үгэнэ бшуу. Мүрысэгшэ нүхэдтөө туһалха гэһэн бодол эрмэлзэлээр нэбтэрэнхэй. Орёо бэрхэ зорилгонуудаа хамтаран шиидхэхэдэ ямар һайн гээшэб. Коллективүүд барилгын материалаар бэе бэедээ ходо туһалалсажа, барилгашье барихадаа бэе бэедээ хамһалсадаг. Мүн мүрысөөнэй аша туһаар коллектив дотор үзэл бодолой-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулха, барилгашадай ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдалые тусхай шэглэл баримталан һайжаруулха арга олгогдоно. Мүрысөө иигэжэ эмхидхэһэнэй аша туһаар ехэ удха шанартай социальна, соёлой асуудалнуудые шиидхэһэн байна. Ажаһуудалай комбинат, соёлой байшан бариа. Энэ байшанда уран һайханай кружогууд, спортивна секцинүүд хүдэлдэг. Хамтын байрануудта үзэл бодолой хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд эдэбхижээ. Энэ шухала хүдэлмэри эмхидхэхэ асуудалаар трестын болон дорпрофсоюзай хүтэлбэрилэгшэд нёдондо жэлэй август һарада конференци үнгэргөө.

«Северный» совхоздо шефскэ туһаламжа хүргэгдэнэ. Тэндэ нёдондо жэл хоёр-хоёр квартиратай 5 гэр, 500 тонно орооһо тарянай багтаамжатай склад, баһа үтэгжүүлгэ хадагалха амяараа склад барижа үгөө. Совхозой малшадые хангахын тула пятница бүхэндэ ОРС-ын автолавка тосхондо ошодог. Соёлой байшангай агитбригада хододоо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэй айлшадынь болонхой.

1981 оной социалис мүрысөөнэй шэнэ договорто гар табигдаба. Тэрэнэй гол удхань юуб гэхэдэ, рельс табихын тула Уоян хүрэтэр харгын далан бэлдэжэ үгэхэ хэрэгтэй. 572-дохи СМП-гэй коллектив генподрядаар жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ уялга абанхай. Тиихэдээ барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэнгые 10 мянган түхэригөөр хямдаруулжа, уһа дамжуулха соргонуудые табиха бүхы хүдэлмэриие сентябриин 10-да дүүргэхэ, 50 мянга гаран түхэригэй экономическа ашагтай уралан нарижуулгын 12 дурадхал нэбтэрүүлхэ байна. 608-дахи СМП-гэй коллективтэй хэлсэһэнэй ёһоор, хоёр коллективэй хоорондохи ажалай харилсаан саашадаа үргэлжэлхэ юм.

Урда мэтээшэлэн хоёр коллективтэ социалис ёһоор ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэлгэ үргэлжэлхэнь. Шэнэ Уоян һууринда сентябриин 1 болотор спортивна зал баригдаха, стадион барижа дүүргэхэ, хэлхээ холбооной узел, һургуулиин хоёрдохи ээлжээнэй барилга ашаглалгада оруулханъ.

Теэдшье абтаһан социалис уялгануудай, договор дотор хараалһанаа дүүргэбэл, уоянайхид болон кичерынхидэй хоорондохи холбоо барисаан улам батажаха, хоёр коллективэй социалис мүрысөөнэй бүри үндэр шатада хүрэхэ байһанда хүсэд этигэмээр.

М. ЖАРКОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхозой механизаторнууд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы техникээ бэлэн болгонхой. Энэ жэлэй хабарай тарилгада Сэлэн-Дүүмын тусхай һургуули дүүргэһэн залуу трактористнууд хабаадалсаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу механизаторнууд (зүүн гарһаа) Д. Базаров, Н. Тоут, Б. Базаров болон Александр Воробьев гэгшэд техникэ заһабарилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ДҮРШЭЛТЭЙ МАЛШАН

Владимир Лопсонович Нюлхаев багаһаа хойшо мал ажал дээрэ хүдэлжэ эхилһэн. Мүнөө тэрэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ түрэл колхозойнгоо баялигые арьбадхахын түлөө тэмсэлдэ хамаг хүсэ шадалаа зорюулна. Үхэршэнөөр, хонишоноор, адуушанаар хүдэлөө. Малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо Боксоной-Адаг гэжэ газарта Владимир Лопсонович Светлана нүхэртэйгөө зуу гаран һарлаг гунжадые харууһална.

Харууһалжа байһан малынь баран бүри бүтэн, тобир тарганууд, үбэлжэлгэнь нёдондонойхиһоо нилээд эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Дүршэл ехэтэй эдэ хоёр малшад гунжануудаа саһа багатай газар бэдэржэ байгаад бэлшээнэ. Үбһэ, тэжээлэйнь хомор байһан ушарһаа колхозой правлени тэдэндэ али болохоор туһална.

Д. ДУГАРОВ.

НЭГЭШЬЕ ҮДЭР МИИН ҺУУНГҮЙ

Харбяангууд тосхонһоо зүүлжээ үнгэрхэлөөр гол харгын хоёр тээгүүр үргэн ехэ сабшалан нэмжыдэг. Зундаа үбһэ хуралгын үеэр эндэ ябаһан хүнүүд олооро аржылдан бодожо байһан гулдагар томо һүринүүдые хаража, ехэтэ баясадаг юм. Энэмнай Саланай совхозой суута луговод «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Ендон Лопсонович Аюшеевэй харууһалдаг сабшалан гээшэ.

Дүршэл ехэтэй луговод энэ сабшалан дээрээ түхэрсэн жэлэй туршада оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар лэ үндэршье, үдхэншье ногоо ургуулжа шадана. Мүнөө тала дайдануудай гүнзэгы саһан хүнжэлөө һэхэжэ байхада, Ендон Лопсоновичой даадаг сабшалан дээрэ үдэр бүхэндэ моторой хүнхинөөн дуулдажа, наг шэбхэ гаргаха, саһа хахалжа, һайрам тогтоохо ажал эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна.

Сабшалангайнь газар бүхыдөө 160 гектар болодог юм. Ноябрь һараһаа хойшо суута луговод эндээ 1000 гаран тонно наг шэбхэ зөөгөө. Тэрэнь МТЗ-50 түхэлэй тракторта шагтагалһан наг шэбхэ тараан адхадаг ПТУ-40 түхэлэй тэргээр зөөгдэнэ. Мүнөө Сэндэ-Аюша хүбүүниинь, Сэрэн-Доржо Санжиев хүрьгэниинь, мүн залуу хүбүүд Найдан Зурбаков, Николай Лопсонов гэгшэд тэрээндэ туһалжа, шэбхэ зөөлсэжэ байнхай. Тракторыень үнинэй механизатор Нима Дагбаевич Лопсонов жолоодоно.

Тэдэнэр наг шэбхэсэ гараар тэргэ дээрээ тээдэг. Үдэртэ гурба-дүрбэн эрьесэ хэнэ. Шэбхэ шабааһанай ехэ байбал, табаншье эрьесэ хэжэ үрдидэг. Малай фермэ дээрэ наг шэбхын барагдахада айлнуудай газаагуурхиие суглуулжа зөөнэ. Һаг шэбхэеэ гол түлэб нёдондо үтэгжүүлгэ гаргагдаагүй газар дээрэ адхажа байнхай.

—Иигэжэ эртээнһээ үтэгжүүлгэ зөөгөөгүй болбол, хабартаа юушье зөөжэ үрдингүй байшахаш, — гэжэ Ендон Лопсонович хөөрэнэ. —Шэбхэ тээхэ оньһон түхеэрэлгэ үгэхыень хүлеэгээд һуубал, мүнөө гансаханшье тэргэ үтэгжүүлгэ хээрэ гаргаагүй байха һэмди. Гараараа тээхэдээ мэгдэнэбди. Ажалынь хүндэ. Хүбүүд шамбайл гэжэ туйлана гээшэ.

Луговод нүхэр Аюшеев энэ сабшалангаа булуур станцяар уһалжа, үболдөө тошо халяаха тухай ходо бодомжолдог юм. Теэд дүтэ наагуур гол горхоной үгы дээрэһээ аргагүйдэнэ. Тиимэһээ сабшалан дээрээ саһа тогтоохо, хадаһаа хайлаад урдажа ерэһэн саһанай һайрам заахашье ондоо тээшэнь урдахуулангүй газартаа жэгдээр шэнгээжэ абаха хэрэгые эгээн шухалала тоолодог. Мүнөө бүхы сабшалан дээрэхи саһаяа нэгэ дахин хахалуулжа, тэрэниие тогтоохо зурууднуудые хээд байна.

—Сабшалангаһаамни тээ холошогуур Ибагай гэжэ багахан горхон урдадаг юм. Мүнөө хабар тэрэ горхоной дээгүүршэгээр хаажа, һабысынь наагуур оруулха һанаатайб. Совхозой директор нүхэр В. Р. Сыденов гурбан булуур станци худалдажа абабал, нэгыень намда үгэхэб гэжэ үгэеэ үгөөд байна. Энэ һанаһанайнгаа бүтэбэл, сабшалангай хахадһаа ехэнхиинь уһалха аргатай болохоб, — гэжэ Ендон Аюшеев баяртай байгаа һэн.

Үнинэй луговод мүнөө хабартаа тарянай муугаар ургадаг 60 гектар газар дээрэ олон жэлэй ногоо түрүүшынхеэ тарижа, сабшалангаа ургадхэхэ һанаатай байһанаа мүн лэ мэдүүлбэ. Энээнһээ гадна, 15 гектар сабшалан дээрэнь олон жэлэй ногоон таригдаһаар таба-зургаан жэл болобо. Тиимэһээ энэ талмай дээрээ мүн лэ олон жэлэй ногоо тарихаар хараална.

Сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөхэһөөнь, саһа тогтоохо ажал хэхэһээнь гадна, 400 һургаар отолжо зөөгөөд байна. Мүнөө жэл моло хахад зайда хорёонь заһабарилагдаха юм. Тиимэһээ һургаар ехэ хэрэгтэй болохонь. Үшөө 600 һургаар отолжо зөөхөөр хараална.

Хабартаа хэхэ ажалынь зэхагүй ехэ. Сабшалангаа уһалха, зөөһэн шэбхэеэ тараажа хүрьһэндэнь шэнгээхэһээ гадна, тэрээнээ борнойлхо, соолохо, аммиачна селитрэ оруулха гэхэ мэтэ олон ажал хэгдэхэ байна.

Орденто луговод Е. Л. Аюшеев хубиингаа табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэлэй туршада дүүргэһэн юм. Жэл бүри иигэжэ эршэмтэйгээр ажаллаһанайнгаа ашаар табан жэлэй түсэбһөө гадуур 3040 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряажа, ажахыдаа тушаагаа. Энэ жэлэйнь уялга баһал ехэ. Тэрэнэйнгээ ёһоор, хамта 4000 центнер гэхэ гү, али сабшалангай гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 24 центнер үбһэ хуряаха болоно. Энэ үндэр уялгаяа лаб дүүргэхэ байһыень тэрэнэй мүнөө хэжэ байһан ажал гэршэлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ дүршэлтэй луговод Ендон Лопсонович Аюшеев һайрам тогтоохын түлөө эршэмтэйгээр ажаллана. Сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргажа, һайрам залахаар саг зуурын хаалтануудые хэнэ. Мүн һубаг ханаабуудаа сэбэрлэжэ, хаалта боолтонуудыень шалгажа, эбдэрһыень заһабарилжа байнхай.

Тобшолон хэлэбэл, түрүү луговод арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үбһэ ногооной баян ургаса ургуулхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байнхай.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.
Түнхэнэй район.

АГИТАТОР, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

СИБИРИИН БАЯЛИГУУДЫЕ АШАГЛАЛГА

Байгаалиимнай баялигуудай ехэнхи хубинь оронойзүүн ба хойто нютагуудта оршодог гэжэ мэдээжэ. Тиихэтэй хамта хүн зоной динлэнхинь, промышленностиин болон хүдөө ажахын гол һалбаринуудынь СССР-эй Европодохи хубида байдаг. Байгаалиин баялигуудые хайшан гэжэ ороной ажахыда үрэ ехэтэйгээр ашаглахаб? АПН-эй корреспондент Александр Полоцкиин гуйлтаар СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй дэргэдэхи үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые болон байгаалиин нөөсэ баялигуудые шэнжэлхэ комиссиин түрүүлэгшэ академик Николай Некрасов энэ асуудал тушаа иигэжэ һанамжална:

— Шэнэ табан жэлдэ Сибирьтэ түлишын промышленность, электрын элшэ хүсэн, үнгэтэ металлурги, химическэ, нефтехимическэ, ойн, модо болбосоруулгын ба целлюлозно - саарһанай, микробиологическа промышленность, барилгын индустри хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхөөр хараалагданхай. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлгэ хадаа Сибириин байгаалиин баялигуудые арадай ажахыда үргэнөөр ашаглажа эхилхэ тухай эрилтэ сэхэ табина.

Мүнөө Сибирь хадаа түлишын, элшэ хүсэнэй гол түб болоҗо байна. Эндэһээ олон зуун миллион тонно түлишэ ороной түбэй районуудта абаашаха баатай болонобди. Тиихэтэй хамта тэндэ бии байһан нефтиин ба байгаалиин газай нөөсэнүүдые байра дээрэнь ашаглаха хүсэн түгэс промышленность байгуулха хэрэг шухала болоно. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо Л. И. Брежнев Баруун Сибириин ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүд онсо удха шанартай, тэдэниие ашаглалга, ороной Европодохи хуби худар зөөн абаашаха хэрэгые арбан нэгэдэхи, мүн арбан хоёрдохишье табан жэлнүүдэй шухала зорилго мүн гэжэ тоолохо байнабди гэжэ тэмдэглээ.

Тобольскын нефтехимическэ комбинадай болон Томскын химическэ заводой үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада оруулалга ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдээр хараалагдаһан тэдэнэр Сибирьтэ ехэ нефтегазохимиин эхи табихэ ёһотой юм. Энэ һалбаринуудта онсо шухала хэрэгтэй элшэ хүсэнэй болон уһанай нөөсэнүүдые хараадаа абажа, Сибирьтэ гансе химическэ промышленностиин гол хубиие бэшэ, зүгөөр электрын элшэ хүс хэрэглэдэг олон тоото үйлэдбэринүүдые хүгжөөхэ тухай мэргэжэлтэдэй оруулһан дурадхалнуудые бэелүүлхэ зорилго сэлгосотой болоно бшуу.

Тиимэһээ Баруун Сибириин, Казахай ССР-эй болон ороной Европодохи хубиин хойто зүгтэ нефть олзоборилдог промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, барилгын түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэн, нефтиин шэнэ хэбтэшэнүүдые ашаглаха зорилгонууд хараалагдаһан байха юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ Алас-Дурна зүгтэ, Дунда Азида болон Закавказида нефтиин болон газай хэбтэшэнүүдые үргэнөөр ашаглаха һайн арга боломжонууд бии. Советскэ Союз хадаа экономическа хүгжэлтээ имагтал өөрынгөө түлишын-электрын элшэ хүсэнүүдэй нөөсэ боломжонууд дээрэ үндэһэлдэг дэлхэй дээрэхи ори ганса томо индустриальна гүрэн мүн. Һүүлэй арбаад жэлнүүдэй туршада манай орондо нефть болон газые түлишэ болгон хэрэглэлгэ илангаа ехээр ургаа. Тиигэбэшье түлишын 27 процентые шулуу нүүрһэн эзэлдэг зандаа байһаар. Саашадаа нефть болон газ ехэнхидээ технологическа түүхэй эд болоҗо хэрэглэгдэхэ, харин нүүрһэнэй үдха шанар бүришье ургаха хараатай юм.

Сибирьтэ долоон триллионһоо үлүү тонно нүүрһэн бии гэжэ багсаагдана (энэнь СССР-эй геологическа нөөсэнүүдэй 90 процентнь, бүхы дэлхэйн нөөсэнүүдэй 50 шахуу процентнь болоно). Энээнтэй дашарамдуулан, дэлхэй дээрэ эгээ ехэ Канско-Ачинска нүүрһэнэй бассейн тухай дурдалтай. Эндэхи 600 миллиард тонно нүүрһэнэй нөөсын 140 миллиардынь нээмэл аргаар абтаха байна. Энэ хэбтэшые ашаглалга үшөө үнгэрэгшэ табан жэлдэ эхилһэн юм. Эндэ нимгэхэн газарай хүрьһэн доро нүүрһэнэй 50—60 метр зузаан хэбтэшэ элирүүлэгдэнхэй. Юрэнхыдөө, зуу гаран жэлэй турша соо эршээ һуладхангүй малтабал, эндэһээ жэл бүри миллиард тонно нүүрһэн абтахаар арга боломжотой гээшэ.

1981 — 1985 онуудта энэ хизаар нютагта Канско-Ачинскын территориально-үйлэдбэриин комплекс байгуулга үргэлжэлхэ юм. Дулаагаар хүдэлгэгдэхэ түс бүридөө 6,4 миллион киловатт хүсэтэй 10 томо электростанци, жэл бүри 60 миллион тонно нүүрһэ малтан абажа байха уурхайнууд байгуулагдахаар хараалагдана. Энэнь манай орондо эгээн үнэ сэнгээр бага нүүрһэн болохо юм.

Түлишын үнэ сэн — тон шухала асуудал мүн. Нүүрһэ малтахань нефть болон газ абаһанһаа үнэтэй гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ совет шахтернууд нээмэл аргаар нүүрһэ малтан абаха гэжэ оролдодог. Энэ арга ороной зүүн хубиин нютагуудта илангаяа дэлгэрэнги. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ нүүрһэ малтан абалга имагтал нээмэл аргаар олзоборилгын хэмжээнһээ дулдыдаа юм.

Гол шэглэлнүүд дотор территориально - үйлэдбэриин комплекснуудай саашадаа хүгжэлтэдэ, тэдэнэй ашаг үрээ харюулалгада онсо анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, Саянай ТПК байгуулха хэмжээнүүдэй шухала хуби болгогдожо, Саяно-Шушенска ГЭС-эй барилгые дүүргэхэ, Абаканай вагон бүтээлгын, Саянай алюминиин заводуудта үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада үгэхэ, Минусинск хотодо электротехническэ предприятинуудые бодхоожо үргэлжэлүүлхэ хэрэг шухалада тоологдоно.

Территориально - үйлэдбэриин комплекснууд ороной олонхи областьнуудай удаа дараалан экономическа талаараа хүгжэнги районууд болоходнь шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Жэшээнь, Урда Яхадай ТПК арадай ажахыда нүүрһэ үгэжэ эхилэнхэй.

Урда Яхадтахи Нерюнгриин баян хэбтэшэнүүд хүрэтэр би нэгэнтэ бэшэ ошожо үзэһэн хүм. Эндэ нүүрһэнэй томо комплекс хүдэлжэ эхилэнхэй. Энэ комплекс хүсэндөө орохо, тиихэдээ жэлдээ 13 миллион тонно хүрэтэр нүүрһэ малтан абаха аргатай болохо. Эндэ дүтэхэнэ Алданай түмэрэй рүда олзоборилдог промышленна район оршодог, тиимэһээ Урда Яхадта хара металлурги саашадань хүгжөөхэ һайн арга боломжо бии гэжэ элирнэ бшуу.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ Байгал-Амарай түмэр замай барилгын дүүрэхэдэ, һүүлэй 10 — 15 жэлэй турша эндэ олдоһон олон янзын ашагта малтамалнуудые арадай ажахын аша туһада хэрэглэжэ эхилхэ болонобди. БАМ-ай оршон тойронхи зоно гэхэдээ, эндэ 1,6 миллион дүрбэлжэн километр талмайтай газар дайда тухай хэлэнэбди. Теэдшье эндэ шэнэ промышленна предприятинуудые, мүнөө үеын хото городуудые бодхоохо гээшэ үнэхөөрөө асари ехэ зорилгонууд болоно бшуу!

Гол шэглэлнүүд дотор ороной хойто зүгэй областьнуудай хүгжэлтэдэ ехэ анхарал хандуулагданхай. Эндэ шиидхэгдэхэ асуудалнууд олоншье, орёошье. Хойто зүг гээшэмнай манай гүрэнэй ехэнхи газар дайда байхаһаа гадна, ашагта малтамалнуудаар баян хизаар нютаг юм. Мүнөө үедэ элирүүлэгдээд байһан нөөсэнүүдынь ороной арадай ажахые хангаха талаар ехэ арга боломжо олгоно.

«1981 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» арадай ажахын бүхы һалбаринуудай эршэтэйгээр болон тэнсүүритэйгээр хүгжэхэ хэрэгые хараална. Энэ зорилгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэдэ, оронойнмай экономическа хүсэ шадал саашадаа бэхижэхэ, тэдэнтэй хамта бүхы арад зоной ажабайдал бүри баян дэлгэр болохо байһаниинь дамжаггүй.

(АПН).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Аранзаев Дондок Цыденовичые—Хурамхаанай районой Дэрээнэй совхозой тракторист.

Бадмаев Базарсада Насыновичые — арадай депутадуудай Ашангын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Хориин район.

Базарханова Дынсыма Цыбиковнае — Яруунын районой Инсэнгын совхозой хүдэлмэришэн.

Будаев Ринчинжап Дамдиновичые — Улаан-Үдын районой Улаан-Үдын шубуунай фабрикын зоотехник.

Булгатов Будацырен Дондоковичые — Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Вставская Федосья Куприяновнае—Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Габанова Галина Бадмаевнае — Ахын районой «Коммунизм» колхозой һаалишан.

Гашова Галина Павловнае —Кабанскын районой Оймолрой совхозой гахайшан.

Гомзякова Ксения Михайловнае — Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан.

Дагбаева Светлана Дампиловнае — Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой хонишон.

Дамбиев Дашидондок Цырендоржиевичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой автогаражые даагша.

Доржиев Бато-Мунко Базаровичые — КПСС-эй Буряадай обкомой инструктор.

Екимов Дмитрий Галактионовичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой механизатор.

Жамбалов Рыгзен Нимаевичые — Яруунын районой «Улаан Туяа» совхозой бригадир.

Жапов Балдоржо Абидуевичые — Хориин районой Хориин совхозой мал адуулагша.

Жаркой Матвей Андрияновичые — Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхозой тракторист.

Золотухин Анатолий Алексеевичые — «Бурятсельхозхимиин» Улаан-Үдын транспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

Золтуев Содном Золтуевичые — Зэдын районой «Мир» колхозой авто[...]лиин жолоошон.

Изюрьева Любовь А[...]евнае — Кабанскын [...]ной «Шергинский» сов[...] һаалишан.

Карпова Анисья Па[...]евнае — овощ ургу[...] Буряадай гүрэнэй сорт[...]тогые даагша.

Кушнарев Иван Сам[...]вичые — Зэдын ра[...] «Октябрьский» совхозой [ме]ханизатор.

Лемешов Дмитрий Гри[...]евичые —Улаан-Үдын [...]ной Ленинэй нэрэмжэтэ [кол]хозой хонишон.

Леонтьев Дмитрий П[...]евичые — Түнхэнэй ра[...] «Восточные Саяны» [...]зой хонишон.

Луненко Анатолий А[...]мовичые — Сэлэнгын [...]ной Сэлэнгын совхозой [трак]торист.

Максаров Содном [...]евичые — Улаан-Үдын [р]оной Оронгын совхозой [трак]торист.

Мельников Александр [...]риевичые — Зэдын [...]ной Торини совхозой [меха]низатор.

Михайлов Василий В[...]евичые — Хяагтын ра[...] «Пограничный» совхоз[...] [ме]ханизатор.

Назимов Василий [Але]ксандровичые — Хя[...] районой Ранжуровай [...]жэтэ колхозой механ[изатор].

Найданов Николай Н[...]ковичые — КПСС-эй [...]нын райкомой нэгэдэ[...]ретарь.

Очиров Ширап Жугд[...]повичые — Сэлэнгын [...]ной Ленинэй нэрэмжэтэ [...]хозой луговод.

Пестерев Александр [...]ровичые — «Бурятмо[...]хозлес» нэгэдэлэй сов[...] хоорондын Хэжэнгын [...]зой лесник.

Петрова Варвара Ни[...]евнае — Хяагтын ра[...] «Родина» колхозой гахай[шан].

Плюснин Михаил Ге[...]вичые — Бэшүүрэй ра[...] «Победа» колхозой хон[ишон].

Сазонова Ирина Вла[ди]ровнае — Баунтын ра[...] Амаладай совхозой [...]шан.

Тайшихин Павел Ф[...]повичые—Хяагтын ра[...] Худэриин совхозой луго[вод].

Чумакова Марина П[...]нае — Прибайкалиин [...]ной «Зырянский» сов[хозой] һаалишан.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Адов Николай Фёдоровичые — Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой бригадир.

Анциферов Николай Иннокентьевичые —«Сельхозхимия» нэгэдэлэй Баунтын үйлэдбэриин нэгэлэлэй автомобилиин жолоошон.

Аюшеев Даба Батуевичые —Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхозой тракторист.

Банрбиликтуева Екатерина Дабаевнае — Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой бригадир.

Бандаракцаева Намжил Бадмаевнае—Хяагтын районой «Пограничный» совхозой хонишон.

Батуева Цырен-Димит Базаровнае — Загарайн районой «Дружба» совхозой һүнэй фермые даагша.

Васильев Антомон Григорьевичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой тракторист.

Власова Евдокия Петровнае — Улаан-Үдын районой Калининай нэрэмжэтэ совхозой һаалишан.

Гармаев Бато-Мунко Будацыреновичые — Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Гармаев Павел Самбиловичые — Хурамхаанай районой Гааргын совхозой мал адуулагша.

Горюнов Василий Фёдоровичые — Бэшүүрэй районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Григорьева Агафья Епифановнае — Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой тугалшан.

Данзанов Дашинима Цынгуевичые — Яруунын районой Нарһатын совхозой хонишон.

Димов Виктор Сафроновичые —«Бурятсельхозмонтажкомплект» үйлэдбэриин нэгэдэлэй Кабанскын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын слесарь

Доржиев Шагдар Дармаевичые — Захааминай районой Енгорбойн совхозой мал адуулагша.

Зарбуев Булат Ринчиновичые — Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолой комитедэй секретарь.

Ивайловская Степанида Сергеевнае—Улаан-Үдын районой «Маяк» колхозой гахайшан.

Красикова Капитолина Сидоровнае — Хориин районой Хүдэй совхозой һаалишан.

Мельников Александр Ивановичые — Улаан-Үдын районой сельхозтехникын слесарь.

Молоков Николай Андреевичые —Прибайкалиин оньһожоруулагдамал ой модоной ажахын Покровско лес[хоз]ствын лесник.

Монголонов Пурбо Х[...]ковичые —Хурамхаанай [р]оной Аргатын сов[хозой] тракторист.

Орлова Александра [Мак]симовнае — Кабанскын [р]оной «Шергинский» с[овхо]зой гахайшан.

Петров Георгий Гри[...]евичые — Улаан-Үдын [р]оной «Восход» колхозой [ме]ханизатор.

Плотников Виктор [Кон]тантиновичые — Улаан[-Үдын] районой Улаан-Үдын промхозой ангуушан.

Плюснин Дмитрий [...]новичые — Зэдын ра[...] «Заречный» совхозой [хо]нишон.

Плюснин Юрий Ива[...]чые—Зэдын районой Бо[...] совхозой механизатор.

Побоков Геннадий [...]новичые — Зэдын ра[...] XX партсъездын нэрэ[мжэтэ] колхозой хонишон.

Семёнов Гаврил О[...]вичые — Улаан-Үдын [...]ной «Советская Росси[я]» [сов]хозой луговод.

Тарасенко Мария Па[...]нае — Хойто-Байгалай [р]оной «Победа» колхозой [һаа]галшан.

Трифонов Пётр Дми[...]вичые — Кабанскын [...]ной туршалга-үйлэдбэ[...] Байгалай ажахын [ме]ханизатор.

Усольцев Михаил [...]вичые — Хэжэнгын ра[...] Чисаанын совхозой [...]шон.

Фахуртдинов Фанит [...]фиевичые — Хориин [...]ной Үдын совхозой тр[акто]рист.

Федосеев Василий [...]гиевичые — Хяагтын [...]ной Хяагтын совхозой [меха]низатор.

Федотов Ермолай А[...]новичые — Бэшүүрэй [...]ной «Новосретенский» [сов]хозой тракторист.

Хохоноева Галина С[...]жеевнае — Түнхэнэй [...]ной Саянай совхозой [...]лишан.

Черниговский Алек[...] Назаровичые — Сэлэ[нгын] районой Кировэй нэрэ[мжэтэ] совхозой луговод.

Чулков Георгий Ми[...]ловичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Родина» колх[озой] хонишон.

Чунавлев Владимир А[...]сеевичые—КПСС-эй [...]тын райкомой таһагые [даа]гша.

Шалбанов Виктор [...]даевичые— Баргажанай [р]оной Хилганын колхозой [ав]томобилиин жолоошон.

Шитикова Ольга Гри[...]евнае — Прибайкалиин [р]оной «Прибайкальский» [сов]хозой һаалишан.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1981 оной мартын 13.

АЖАЛАЙМНАЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

ЗҮБ ШЭГЛЭЛ АБАНХАЙБДИ

«Хилээмэнэй байбал, дууншье байха...» гэhэн нангин үгэнүүдээр Л. И. Брежневэй «Шэнэ газар» гэжэ ном эхилнэ. Энэ тон зүб. Харин эдэ үгэнүүдые hуурияарнь hэлгээдшье хэлээ hаа, удхань дундаргүй, хохидохогүй янзатай. Хилээмэнэй асуудал — хүдөөгэй асуудал. Хүдөөгэй асуудалые кадрнуудгүйгөөр, илангаяа залуушуулгүйгөөр шиидхэхэнь мүнөө бэрхэтэй.

Залуушуул — ажалаймнай халаан. Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхоздо энэ асуудалай ямараар шиидхэгдэжэ байдаг тухай би эндэ хөөрэхэ hанаатайб.

Кадрнууд тухай асуудал манай нютагта тиимэшье орео хурса, шуналын шухала асуудал байгаагүй юм гэжэ тэмдэглэе. Юундэб гэхэдэ, Хонхолодо хүдэлмэришэ хүдэр гарнууд хэзээдэшье дутадаггүй, хүртэсэтэй байдаг гээшэ hэн. Тиигэбэшье hаань, жэлhээ жэлдэ ургажа, үргэдэжэ байгаа хүдөө ажахын үйлэдбэри, он жэлэй ошохо тума онсо орео боложо байhан хүсэтэ техникэ, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангалга — бүгэдэ эрдэм hургуулитай, үндэр болбосоролтой кадрнуудтай сэхэ холбоотой болоно. Тиимэ дээрэhээ нютаг дээрээ үндыжэ хүн болоhон үнэтэ залуушуулаа алдахагүй, ажалайнгаа залуу халааниие эртээнhээ бэлдэхэ гэhэн асуудалда колхозоймнай правлени анхаралаа бодото ёhоор хандуулжа байдаг.

Мүнөө үедэ ажахыдамнай хүдэлмэрилжэ байhан 500-гаад гэшүүдэй 200 гараниинь залуушуул юм. hаяын үедэ 42 шэнэ бүлэ мүндэлжэ, 150 гаран үхи хүбүүд ехэ боложо байна.

hүүлэй гурбан жэлэй турша соо ажахымнай түб hууринда зурыhан гурбан шэнэ үйлсэ харахадаа, түрэл нютагайнгаа түхэл шарайн хубилан байхые үзэхэдөө, ерээдүйдэнь бүри ехээр этигэн, найдан ябаhан хонхолоорхин хэды урма баяртай ябанаб даа. Үнэхөөрөөшье, худалдаа наймаанай түб, үхибүүдэй комбинат, болбосон түхэлтэй шэнэ шэнэ байранууд, мүнөө сагай үйлэдбэриин барилганууд болон бусад хэмжээ ябуулгануудай бултадаа залуушуулые нютагтаа үлөөхэ асуудалаа шиидхэхэдэмнай туhална. Эдэ бүхы алхамуудай харюутай, ашаг үрэтэй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Ажалай болон ажаhуудалай эрхэ байдалые hайжаруулхын түлөө хододоо hанал оролдолго гаргажа байhан газартаа хүнүүд hайнаар, дуратайгаар ажалладаг гэжэ бүгэдэндэ ойлгосотой» гэжэ Л. И. Брежневэй тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Манай залуушуул ажал хэхэ дуратай, хүдэлжэшье шадаха юм. Үшөө hургуулида hуража ябахаhаа эхилжэ, ажалай амтатай танилсадаг.

Хонхоло нютаг ажалша бүхэриг бүлэнүүдээр хэр угhаа баян байhан. Тэдэн тухай хөөрэхэ тодо hонир материалнуудтай hургуулиимнай музей соо танилсаха арга бии. hургуулидаа ажалай ветерануудтай уулзалга заншалта болонхой. Социалис Ажалай Герой Ефим Васильевич Иванов, хоёр орденой кавалер Тимофей Фирсанович Митрофанов гэгшэдтэй уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдэhэн ушарнууд эдиршүүлэй досоо удаан хадуугдадаг байха юм.

Аха заха хүмүүжүүлэгшэдэй хүтэлбэри доро ажалай болон амаралтын лагерьта байhан hурагшад ажалда нилээд дүршэдэг, абьяас шадабаритай болодог юм. hургуулида нээгдэhэн музей, ажалай ба амаралтын лагерь — бүгэдэ колхозой мүнгэн зөөри дээрэ эмхидхэгдэhэн байна.

Колхозоомнай эльгээлгээр 37 басагад, хүбүүд курса болон училищинуудта hурана. Мүн лэ түрэл ажахыhаа тэдхэмжэ абажа байhан дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэ хүлеэжэ байнабди.

Ажалда дуратайгаараа нютаг соогоо суурхаhан түрэл түтимөө, аха, эгэшэнэрээ дагаhан залуу гэр бүлэнүүд олошорно. Жэшээлхэдэ, ветеринарна фельдшер Надежда, механизатор Григорий Антоновтоной, haалишан Надежда Моторимов хоёр бүлэнүүд мүн лэ угайнгаа hайхан заншалнуудые үргэлжэлүүлнэ.

Хүн бүхэн гансал хилээмээр садхалан байдаг бэшэ ааб даа. Тэрэнэй олониитэ ашатай туhатай ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг. КПСС-эй XXVI съездын урда тээ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ шалгарhан 17 комсомолшуудай партиин гэшүүнэй кандидадаар абтаhан байха юм. Тиихэдэ 9 залуу хүн аймагай депутадуудай Советтэ депутадаар hунгагданхай. Тэдэнэй нэгэн — сельсоведэй гүйсэдкомой гэшүүн залуу коммунист Михаил Митрофанов ажмалтатай hайнаар хүдэлнэ.

Залуушуулнай ажалhаа гадна, сулөө сагаа hайнаар, hонирхолтоогоор үнгэргэжэ hуранхай. Бидэнэр районой болон республикын уран hайханай наада харалгада хабаадажа, лауреадуудай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Александра Архипова, Анатолий Бурдуковский, Елена Бойко гэгшэдээрээ урмашадаг гэжэмди.

Хүдөөгэй ажаhуудалай асуудалнуудые мэргэжэлтэдгүйгөөр шиидхэжэ шадахагүйгөө бидэ мэдэнэбди. Тиимэhээ багшанар болон соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй байдал hуудалай эрилтэнүүдые гүйсэд хангахые оролдодогбди. Тэдэнэртэ hая 18 байратай байшан бэлэглээбди, мүн бусадшье юумээр ажахын зүгhөө туhаламжа үзүүлэгдэжэ байдаг юм.

hууриндамнай хүүгэдэй хүгжэмэй hургуули бии, банно-прачечна комбинат баригдана, спортивна комплексын барилга эхилхээ байнабди. Саашадаа Соёлой ордон, колхозно телевышкэ болон бусад юумэ барихаар харааланхайбди.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудай өөhэдымнай залуушуулые байлгахаhаа гадна, ондоо нютагуудай хүбүүд, басагадые уряалдаг. Хажуу талаhаа манда ерэhэн залуушуул яhала олон байха.

Статьягайнгаа түгэсхэлдэ, кадрнуудай талаар асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ манай колхозой правлени, партбюро, профком, ВЛКСМ-эй комитет зүб шэглэл абанхай гэжэ хэлэхэ байнаб. Энэ асуудал зүбөөр шиидхэхэдээ, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ илангаяа тодо хурсаар табигдаhан хүдөө ажахын хүгжэлтын саашанхи зорилгонуудые, социальна болон залуушуулые хүмүүжүүлгын асуудалнуудые мүн лэ шиидхэлсэхэ болонобди.

В. ЯКОВЛЕВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой партбюрогой секретарь.

АЖАЛШАДАЙ *бэлэгүүдhээ*

ЗУУНhАА ЗУУН

«Георгиевский» совхозой хоёрдохи отделениин хонишон Сергей Екимовский түрэл партиингаа XXVI съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, 100 эхэ хонин бүриhөө 85 хурьга абахаб гэhэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Тэрэ зуунhаа зуун хурьга абаад, бүтэн бүрин түлжүүлжэ байнхай.

Отделениин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Екимовский мүнөө КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые нютагайнгаа ажалшадай дунда тайлбарилжа, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

ТАРИЛГАДАА БЭЛЭН

Дээдэ-Тайлсын совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хаhа саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэнэ. Тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха трактор, борной, плуг, сеялкэ болон бусад техникэ заhабарилагдажа дүүрэбэ. Партиин XXVI съездын боложо байха үедэ отделениин механизаторнууд илангаяа эршэмтэйгээр ажаллаа. Тэдэнэй тоодо механизаторнууд Александр Кучумов, Павел Миронов, Григорий Утенков, Георгий Агильдин болон бусад бии.

hҮН ДАЛАИ БИЛТАРНА

«Георгиевский» совхозой Ашангын haалиин фермын коллектив партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаhан социалис мүрысөөндэ оролсоод, эрхимээр ажаллажа, hү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха хоёр hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ hэн. haалишадай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Мария Катина түрүүлжэ, hү haалгаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб haраар урид дүүргэбэ. Түрүү haалишадай тоодо Софья Жалсанова, Мария Ширапова, Намжилма Доржиева, бусад ороно.

Д. ДОРЖИЕВ.

Хоринин район.

«БУРЯАД ҮНЭН» *газетэдэ бэшэhэнэй hүүлээр*

«БАНИИН ХАЛУУНАЙ БАЯР ХЭЗЭЭБ?»

Иимэ гаршагтай «Халаахай» байгша оной январиин 31-нэй манай газетэдэ толилогдоо hэн. Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой түб Хушуун-Үзүүр тосхондо шэнэ бани баригдабашье, үни удаан саг соо ашаглагдада үгтэнэгүй. Тэрээнhээ боложо холын отарын хонишод, haалишад болон механизаторнууд халуун уhатай банида орохын тула районой түб хүрэтэр ошохо баатай болоно гэжэ тэндэ хэлэгдэhэн байгаа.

Мухар-Шэбэрэй районой Совведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Ф. Маханов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ:

«Танай газетэдэ толилогдоhон «Халаахай» соо хэлэгдэhэн баримтанууд зүб байгаа. Хушуун-Үзүүрэй сомоной Совведэй гүйсэдкомой байгша оной февралиин 13-да болоhон сессии дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. 1981 оной июнь нэгэн болотор шэнэ баниие ашаглалгада үгэхыень «Знамя Ленина» колхозой правлениие уялгалха тухай шиидхэбэри сомоной Совведэй гүйсэдком гаргаба».

БҮЛГЭМЭЙ ЭДЭБХИТЭД ТООСОБО

Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй республиканска комитедэй тоосоото hунгалтын конференци үнгэргэгдэбэ. Тус комитедэй түрүүлэгшэ К. С. Самбуева тоосоото элидхэл соогоо комитедэй хэhэн ажал хүдэлмэриин дүнгүүд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоhон байна.

Республика доторнай бүлгэмэй гэшүүд урданайхиhаа бүри олошороо гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэлтэй. Бэеын элүүрые хамгаалха, hэргылэмжын хүдэлмэридэ олониитые хабаадуулха, ариг сэбэр сахиха тушаа эрдэм мэдэсэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүүшын медицинскэ туhаламжа үзүүлжэ hургаха, гал түймэр, үер гэхэ мэтэ аюулда оргошодто туhалха гэhэн олон тоото зорилгонууд бүлгэмэй гэшүүдэй урда табигдаа.

Үнгэрhэн жэлэй дүнгүүдээр Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй Загарайн, Кабанскын, Баунтын районно комитедүүд (түрүүлэгшэнэрынь — нүхэд А. К. Афанасьева, Т. А. Леонова, Е. А. Цыбикова) эрхимлэжэ, түрүү hууринуудые эзэлhэн байна.

Улаан Хэрээhэнэй эдэбхитэд олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, медицинын, гигиеническэ эрдэм мэдэсэ дэлгэрүүлдэг, брошюра, методическа материалнуудые тараадаг юм. Республиканска комитедэй түлөөлэгшэд 81.000 иимэ брошюра, hануулга хэблэн гаргажа тараагаа.

Гэхэhээ гадуур районно комитедүүдэй гэшүүд нютагай радиогоор дамжуулгануудые эмхидхэдэг, колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта гаргагдадаг ханын hонинуудые, санбюллетеньнүүдые шадамар бэрхээр хэрэглэн, материалнуудые толилдог. Тодорхойлбол, Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй Ивалгын участково комитедэй түрүүлэгшэ А. Н. Гамзякова, Баргажанай, Кабанскын, Хурамхаанай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр В. М. Дмитриева, Т. А. Леонова, А. Б. Самбуева гэгшэд хэблэлэй хуудаhануудта ажал хүдэлмэри тухайгаа оло дахин бэшэhэн, дүй дүршэлөөрөө хубаалдаhан байха юм.

Дүй дүршэл ехэтэй ниитын инспекторнүүдые нэрлэбэл, Кабанскын районой предприяти болон эмхи зургаануудта хүдэлдэг зарим хүнүүдые дурдалтай. Загаhанай заводhоо М. Г. Шляхов, Сэлэнгын техникумhээ Л. А. Бадмаева, Тимлюйн цементын заводhоо А. М. Ганичкина гэгшэд бодото эдэбхитэй мүн. Сэлэнгын районой ниитын инспекторнууд соо hоо А. Н. Надёжкина, В. П. Сахатюк, Загарайн районhоо З. Д. Фролова, С. Е. Козлова, М. С. Редькина гэгшэд комитедэй урда табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ шухала хубитаяа оруулалсана. hүүлэй үедэ ниитын инспекторнүүдтэ бүришье харюусалгатай даабари үгтэдэг болоо. Тэдэнэр ниитын эдеэ хоолой, худалдаа наймаанай газарнуудые, мүн бусадшье объектнүүдые хинан шалгажа, зохихо хэмжээнүүдые абадаг. Мүнөө республикадамнай дүн хамта 743 объект ниитын инспекторнүүдэй хиналта доро хүдэлдэг болонхой.

Тэрэшэлэн сандружина болон санпостнуудые бэлдэхэ гээшэ тон шухала бшуу. Барилга дээрэ, хүдэлмэриин газарта гү, али харгы дээрэ гэнэ усалай болоо hаа, сандружиннигууд түрүүшын туhаламжа үзүүлхэ ёhотой ха юм.

Республикын районуудта санитарна дружина болон постнуудай мүрысөөнүүд жэл бүри үнгэргэгдэдэг. Загарайн, Кабанскын, Сэлэнгын, Хяагтын районуудта иимэ мүрысөөнүүд илангаяа гуримтайгаар эмхидхэгдэдэг. Тиихэдэ Хурамхаанай, Улаан-Үдын районуудта энэ талаар урагшагүй байдал үзэгдэнэ. Улаан-Үдэ городто түгэсхэлэй мүрысөөн боложо, дүнгүүдынь гаргагдадаг заншалтай. Энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдын районой Ивалгын комитедэй, Октябрьска районой кондитерска фабрикын болон Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой түлөөлэгшэд шадабари мэдэсээ илангаяа дүүрэнээр элирхэйлжэ шададаг. 1979 ондо Московско областиин Ногинск городто хүдөөгэй сандружинануудай Бүхэроссин мүрысөөнүүд үнгэргэгдэhэн юм. Эндэ Хэжэнгын районой Худанай совхозой 25 сандружиннигhаа бүридэhэн команда хабаадалсажа, 20 команда соохоо 14-дэхи hуури эзэлhэн байна.

Тоосоото хугасаа соо миинтээр шуhаяа тушаагшадай тоо олошороо. Донорнуудай слёдуудай, «Сэнхир галханuудай» үнгэргэгдэхэдэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, донорнууд, шуhа тушаалгын пунктнуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэдэг, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг. Миинтээр шуhаяа тушааха дуратай шуул өөhэдынгөө түрэлхидые, танилые, суг хүдэлдэг нүхэдөө ашатай туhатай хэрэгтэ хабаадуулжа шададаг. Хотын нарайлалгын байшанда, хүүгэдэй 1-дэхи, 2-дохи больницануудта hайн дураар шуhаяа тушаалга эмхитэйгээр ябуулагдадаг.

«СССР-эй донор» гэhэн тэмдэгээр олон хүн, «СССР-эй хүндэтэ донор» гэhэн тэмдэгээр 59 хүн шагнагдан урмашуулагдаа. Совет Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй дээдын шагналаар 3 хүн шагнагдаhан байна.

Конференциин үедэ республиканска комитедэй хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дунданууд заагдажа, тэдэниие усадхахын тула ямар хэмжээнүүдэй абтаха тухай хэлсэгдээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 13 хүн хабаадалсаа. Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй республиканска комитедэй түрүүлэгшээр И. И. Хазагаева hунгагдаба.

В. МИНГАНОВА,
Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй обкомой методист.

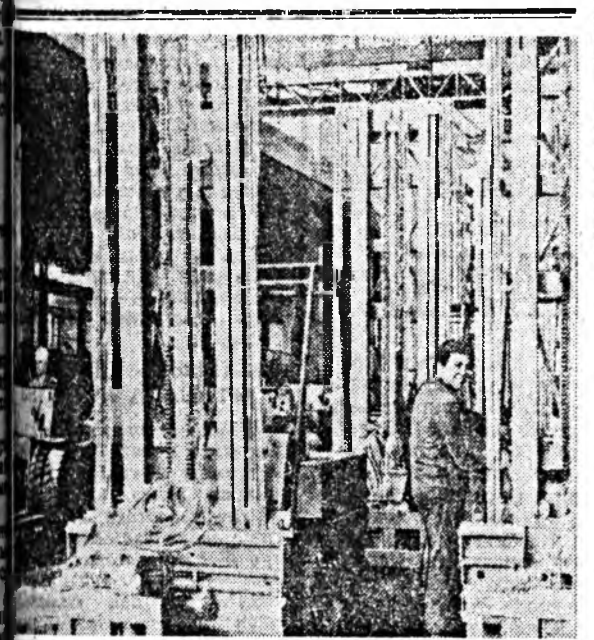

Үйлэдбэрние мэргэжүүлтэ болон хамжалга тухай хэлсээнэй ёhоор, Болгари СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта 350 ондоо мүнөө үеын машинанууд болон элдэб янзын түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Софиин «Средец» гэжэ мото-болон электрокарнуудай заводой продукци СССР-тэ, ГДР-тэ, Венгридэ, Чехословакида үргэнөөр хэрэглэгдэдэг.

БТА—ТАСС-ай фото.

СЭВ: ХАРИЛСААНАЙ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

Үшөө хэдэн жэлэй урда Экибастуз гэжэ нэрэтэй хото Советскэ Союзай карта дээрэ үгы hэн. Урда Ураалда, мүнөө тэрэнэй байдаг газарта Киембай гэжэ казахуудай аул бии бэлэй. Мүнөө хүн зонойнь тоо 40 мянганда хүрэнэ. Олон дабхар байрын гэрнүүд, hургуулинууд, больницанууд, соёлой байшан ургаба болонхой. Экономическа Харилсаа холбооной Совведэй шухала томо барилганууд-ай нэгэн болохо «Оренбургасбест» гэжэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай гурбан томо корпусууд эндэ бодхоогдонхой.

Асбест хадаа промышленностиин олохон hалбаринуудта хэрэглэгдэдэг үнэтэ түүхэй болоно. Зүгөөр Европын оронуудта асбестын нөөсэнүүд үгы шахуу юм. Тиимэhээ Киембайн асбестын уурхайе хамтаараа шэнжэлэн хайлаха, тэрэнэй hуурида ашагта малтамал шанаржуулгын комбинат бариха гэhэн шиидхэбэри абтаhан байгаа юм. Эндэхи асбестын нөөсэ дайгынь, 100 жэлдэ хүрэхэ юм гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай 1976—1980 онуудта хэрэгжүүлhэн хамтын олон талата хэмжээ ябуулгануудай түрүүшын түсэбэй ёhоор, доторнь социалис гүрэн хамтараа, энэ предприятие байгуулжа эхилhэн байна. Олон талын хэлсээнтэй зохилдуулан, аха дүү оронууд — Болгари ба Венгри, ГДР болон Польшо, Румыни ба Чехословаки шухала хэрэгтэй машина, түхеэрэлгээр Ураалай хэрэгтэй хангаа hэн. 250 мянган тонно асбест жэлдэ абаха шадалтай комбинадай түрүүшын ээлжээн 1979 оной эсэстэ ашаглалгада оруулагдаа бэлэй. Харин хоёрдохи ээлжээниинь болзорhоо урид ашаглалгада оруулагдаба гэhэн мэдээн hаяхан абтаа. Аха дүү оронууд тон ехээр хэрэглэдэг түүхэй эдые абажа эхилээ. Тиигэжэ Экономическа Харилсаа холбооной Совведтэ нэгэдэhэн социалис гүрэнүүдэй харилсаанай үргэн ехэ программын үшөө нэгэ хубинь бэелүүлэгдэбэ бшуу.

СЭВ-эй байгуулагдаhаар 30 гаран жэл болобо. Аха дүү харилсаанай түүхэ-бэшэгтэ экономикын талаар олон толотомо хуудаhанууд алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй: 60-аад онуудта баригдаhан уласхоорондын «Дружба» гэhэн нефть дамжуулгын сорго, газ дамжуулдаг 2677 километр утатай «Союз» гэдэг трансконтинентальна сорго, элшэ хүсэнэй Винница-Альбертирша гэhэн утаhан, Сибириин Усть-Илимск хотодо целлюлозой томо комбинат болон экономическа талаарнь хүгжөөлтэдэ сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай бусад хэдэн арбаад барилганууд болоно. Эдэнэр барандаа социалис оронуудай экономическа нэгэдэлэй ашаар мүндэлөө.

Энэ гол бодол Экономическа Харилсаа холбооной Совведэй бүхы ажал ябуулгын үндэhэ hуури болодог юм. Социалис оронуудай экономическа нэгэдэлэй комплексно программа хадаа энэ ажал ябуулгадань онсо hуури эзэлдэг. КПСС-эй XXV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй заагаhанай ёhоор, социалис оронуудай экономическа нэгэдэлэй удаан болзорой программа хадаа «худалдаа наймаае» юрэл хүгжөөнэ бэшэ, харин социалис оронуудай харилсаае бүри үндэр шатада үргэнэ. Жэшээнь, бултанай аша туhада байгаалиин нөөсэнүүдые хамтаараа ашаглаха, бүхы хабаадагшадай хэрэглэмжые хангаха зэргэтэй томо промышленна комплекснуудые хамтаараа бариха, манай оронуудай предприятинууд олон промышленностиин бүхэли hалбаринуудай хоорондохи хамжаае саашадань хүгжөөхэ гэhэн удхатай бшуу.

Зарим оронуудай, мүн хани харилсаата бүхы оронуудай зайлашагүй шухала хэрэглэмжэнүүдые хангаха хэрэгтэ бүри шэнэ шэнэ асуудалнууд гаража байдаг. Тиигэжэ түлишын элшэ хүсэнэй ба түүхэй эдэй бааза, машина бүтээлгэ, хүдөө ажахы ба эдеэ хоолой промышленность, үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ ба транспортын холбоо гэхэ мэтын социалис барилгын шухала участогуудые элсүүлдэг харилсаа холбооной удаан болзорой тусхай зорилготой программа бии болоhон гээшэ. Имагтал эдэ программанууд аха дүү оронуудай ерэхэ жэлнүүдтэ бэелүүлхэ харилсаа холбооной гол шэглэлнүүдые тодорхойлдог, барилганууд болон үйлэдбэриин предприятинуудые бодхоохые хараалдаг. Эдэнь гэбэл, 1981—1985 онуудта бэелүүлэгдэхэ нэгэдэлэй хэмжээ ябуулгануудай хоёрдохи түсэбэй гол хуби болохо зэргэтэй. Социализмын оронууд энэ түсэбые зүбшэн хэлсэжэ байнхай. Мүнөө зун Болгариин ниислэл — Софида үнгэргэгдэхэ СЭВ-эй ээлжээтэ сесси дээрэ энэ түсэб харагдажа баталагдаха.

Социалис гүрэнүүдэй 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ бэелүүлэгдэхэ социально-экономическа хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые тодорхойлжо байhантайнь дашарамдан, энэ түсэбэй удха шанар илангаяа ехэ болоно. Социалис оронуудай экономическа нэгэдэлэй үргэн ехэ арга боломжонуудые бүри ехэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, социализм ба коммунизм тээшэ урагшаа дабшалтые түргэдхэжэ болоно гэжэ КПСС, коммунис болон хүдэлмэришэнэй бусад партинууд тоолодог байха юм.

Январиин тэн багта Москвада болоhон СЭВ-эй Гүйсэдхэхэ комитедэй ээлжээтэ, 98-дахи заседани дээрэ харилсаа холбооной удаан болзорой тусхай шэглэлтэй программануудые бэелүүлгэдэ зорюулагдаhан хэлсээнүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байhаниинь бүхы талаhаа хаража үзэгдэhэн байна. СЭВ-эй гэшүүн-оронууд харилсаа холбооной удаан болзорой тусхай шэглэлтэй программые бэелүүлхэ талаар олон талын 120 гаран хэлсээндэ гар табинхай гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

Манай үе сагта эрдэм, техникын эрид дэбжэлтын туйлалтануудые хаа-хаанагүй хэрэглэнгүйгөөр эршэмтэй хүгжэлтэ туйлахын аргагүй бшуу. Тиимэhээ аха дүү оронууд, эрдэм техникын талаар харилсан ажаллалгада онсо анхарал хандуулдаг байна. Жэшээнь, гансахан нёдондо жэл бүхы дээрэнь 19 асуудалаар хүдэлhэн байгаа. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые ба хүдэлмэриин шанарые саашадань дээшэлүүлхын тула эрдэм, техникын туйлалтануудые хэрэглэхэ асуудалда СЭВ-эй Гүйсэдкомой 98-дахи заседани дээрэшье ехэ анхарал хандуулагдаа hэн.

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэhэн КПСС-эй ЦК-гай проектые аха дүү социалис оронуудта ехэ хүсэлэнтэйгөөр шудалба. Юуб гэбэл, түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй асари ехэ хараа заабаринуудай бэелүүлэгдэхэдэ, имагтал Советүүдэй оронай хүсэн нэмэхэ бэшэ, мүн социалис харилсаае бүхыдэнь амжалтагайгаар хүгжөөхэ арга боломжонууд үргэдэхэл.

«Социалис оронуудтай бэелүүлэгдэдэг али алиндань ашатай туhатай худалдаа наймаанай ба эрдэм, техникын холбооe али болохоор хүгжөөхэ. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай социалис экономическа нэгэдэлые саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха», — гээд КПСС-эй ЦК-гай проект дотор хэлэгдэнэ. Аха дүү социалис гүрэнүүдэй шэнэ туйлалтанууд, тэдэнэй хоорондохи харилсаанай хараа түсэбүүд эндэhээл эшэ үндэhэтэй ха юм.

А. ЯКОВЛЕВ.

(ТАСС).

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАhАА

ГАДААДЫН ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

△ Гадаадын хэблэл «Салют-6» — «Союз Т-4» гэжэ замбуулинай комплекстой замбуулинай «Союз-39» онгосын залгалдаhан тухай мэдээсэнэ, замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг комплекс дээрэ уласхоорондын экипажай хүдэлмэрилжэ байhан тухай хөөрэнэ. **Монголой «Үнэн»** газетэ иигэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ гэбэл: «Совет — монгол экспедици Юрий Гагаринай түүхэтэ гайхамшаг ниидэлгын 20 жэлэй ойн урда тээхэнэ замбуулин хүдар ниидэжэ ошобо. Энээн тухай hанахадаа, совет хүнүүдэй ажалаар, эрэлхэг зоригоор эхи табигдаhан зам мүнөө замбуулинай үргэн дардам харгы болоhон гэжэ баяр, омогорхолтонгоор хэлэхэдэ болохо».

△ Азиин ба Африкын арадуудай hаналаа нэгэдэлгын эмхиин соведэй (ОСНАА) XIII сесси хүгжэжэ байгаа оронуудай гол анхарал татаhаар. Энээнтэй дашарамдуулан, баруун оронуудай, илангаяа США-гай империалис бүлэгүүд мүнөө сагай бодото байдалые хараада абаха хүсэлэнгүй, гурбадахи бүлэгэй гүрэнүүдые «засаглан зонхилогшын» үүргэ дахинаа дүүргэдэг болохо, эсэслэн алдаhан үүргэеэ hэргээхэ hэдэлгэ гаргана, — гэжэ **Аденэй «Ас-Саури»** газетэ тэмдэглэнэ.

△ «Юрэнхы дэлгүүрэй» (ЕЭС) дээдэ органой — Европын соведэй зүблөөндэ Баруун Европын оронуудай хэолэл ехэ анхарал хандуулна. Сессиин түрүүшын үдэрэй хүдэлмэри гол түлэб Баруун Европын «саашанхи хэhэгэй урагшагүй муу байhые хаража үзэхэ ба сэгнэхэ» асуудалнуудта гол түлэб зорюулагдана, — гэжэ **Англиин «Гардиан»** мэдээнэ. ЕЭС-эй гүрэнэй ба правительствануудай толгойлогшонорой уулзалга «ехэ арсалдаатай» оршон байдалда үнгэржэ байна гэжэ Англиин нүгөөдэ газетэ **«Файнэншл таймс»** бэшэнэ.

△ Испанидахи байдалай шахардуу зандаа байhан тухайда **«Гардиан», Францин «Котидьен де Пари»** дурдаха зуураа, Испаниин правительство «Баскнуудай орон дотор онсо байдал соносхохо проект хараалжа байнхай» гэжэ мэдээсэнэ.

△ США-гай президент байhан Дж. Фордын албанай хэрэгээр Хитад ошоhон тухайда олохон газетэ мэдээсэнэ. Энэ аяншалгын «хубиин шэнжэтэй» байбашье hаань, Хитадай хүтэлбэрилэгшэд «тэрэниие Рейганай эмиссар шэнгээр үгтаа», «Холбоото Штадуудтай Хитадай ойротолсолые hэргээхын тула» энэ аяншалгаяа хэрэглэхэ hанаатай ха гэжэ **«Котидьен де Пари»** тусхайлан тэмдэглэнэ. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахадаа, Хитадтай «хани ёhоной харилсаагаа» үргэлжэлүүлхые США эрмэлзэдэг гэжэ Дж. Форд мэдүүлээ.

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ХУБИ ЗАЯАНАЙ ТҮЛӨӨ hАНААТА БОЛОН

ВАШИНГТОН. «Дэлхэйн врачнууд ядерна дайнай аюул саран зайсуулхын түлөө» гэhэн уласхоорондын конференцидэ эндэ суглараhан, элдэб оронуудай врачнууд болон эрдэмтэд-медигүүд арадуудай аша туhада оролдохо эрмэлзэлээр нэгэтэрэнхэй, дэлхэйн ба ерээдүйн үетэдэй хуби заяанай түлөө ехээр hанаагаа зободог, ядерна хосоролой ухэлтэ түймэрhөө хүнүүдые аршалан хамгаалха гэжэ шиидэнхэй байна.

США ба СССР социальна ондоо байгуулалтануудтай, ондо ондоо үзэл суртал баримталдаг. Тиигэбэшье, манай гүрэнүүдэй хоорондын арсалдаануудые ядерна хосоролдо хүргэхэ ёhогүйбди. Советскэ Союзда эсэргүү ядерна дайнда бэлдэхэ гээшэ өөртоо зайлашагүй ухэл тохёолдуулха зам, шал тэнэг ябадал болоно, — гэжэ «Врачнууд социальна харюусалгын түлөө тэмсэлдэ» гэдэг эмхиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн **д-р Хауэрд Корнфелд** мэдүүлээ. Харин манай оронуудай, бүхы дэлхэйн врачнууд зүришэлдөөнэй хараа бодолhоо арсажа, хэлсээнүүдэй замда орохоор дэлхэйе залан зорюулхын тула оролдолго хүсэлэлгэнүүдээ нэгэдхэхэ ёhотой. Хуби заяанайнгаа бэлшэр дээрэ дэлхэйн абаашагдаад байхала, хэлсээнүүдые хэхэhээ үлүү шухала зорилго манда байхагүй.

Буу зэбсэгүүдые хуряалгын, дэлхэйн элдэб районуудта ядерна зэбсэггүй газарнуудые бии болгохо гэhэн совет шэнэ дурадхалнууд онсо hонирхол үүсхэнэ. Тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлбэл, ядерна зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулагдаха, дайнай үүдхэгдэхэ аюул бага болохо, хүн түрэлтэнэй үмэнэхи социальна туйлай шухала зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри зорюулха арга олгохо hэн, — гэжэ американ эрдэмтэ үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

— Дайн болобол, тоолохо барашагүй олон гасалан зоболон арадуудта ушаруулдаг байhыень уулзалгада хабаадагшадай олониинь харааhан, үзэhэн байха, — гэжэ совет делегациин гэшүүн, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин академик **Е. В. Шмидт** ТАСС-ай корреспондентдэ интервью үгэхэдөө хэлээ. — Ядерна дайн болобол, урда тээнь үзэгдэhэнhөө зуу дахин ехэ гэмтэл, hандарал тохёолдохо. Дайнай уршагта аюулые зайсуулха, хосоролго тохёолдуулхагүй гээшэ манай эгээн шухала зорилго болоно.

— Атомна тэhэрэлгын али тухай ехэ hандарал, хоохорол ушаруулдаг байhыень өөрынгөө нюдөөр хараа hэм. 1945 оной зун би ондоо городто hурадаг байhанби, харин минии түрэлхид Хиросимада ажаhуудаг юм. Юрэ бусын бомбын тэhэрhэн тухай hураг дууламсаараа, тэрэ дары гэртээ ерээ hэм. Тиихэдэ хараhан юумэеэ хэзээшье мартахагүйб, — гэжэ Японой делегациин гэшүүн, Хиросима хотын университедэй профессор **д-р Наоми Шоно** хэлэнэ.

ШЭНЭ ЗАХИРГААНАЙХИД АРСАЛДААТАЙ

НЬЮ-ЙОРК. Ороной гадаадын политикые тодорхойлгын асуудалнуудаар США-гай шэнэ захиргаанда горитой арсалдаан гаранхай, АП агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Рейганэй кабинет «США-гай гадаадын политикын талаар нэгэ hаналтай болохо гү, али ядахын сагта үгэ нэгэтэй болохо арга бэдэрhээр».

Правительствын политика тодорхойлхо хэрэгые гүрэнэй секретарь А. Хейг толгойлно, гэбэшье энэ ушар гадаадын политикын асуудалнуудаар захиргаанай бусад түлөөлэгшэдэй hанамжаяа хэлэлгэдэнь haад хэнэгүй. Хейгэй өөрынь мэдүүлгэнүүдэй ямар юумэ хараада абаhыень мэдэхын аргагүй, худхаляатай байдаг. Худхаляа, буруу мэдүүлгэнүүд олоор тунхаглагдаад, хожомынь тэдэниие тайлбарилха гү, али буруушааха ушарнууд гарадаг болонхой.

«Зарим тушаалта нюурнуудай тэмдэглэhэнэй ёhоор, иимэ байдал юун дээрэhээ тохёолдоноб гэхэдэ, коммунизмда тон харша хараа бодолыень тоодо оруулаагүй hаа, правительствын гадаадын политика бүхы дээрээ үшөөл тодорхойлогдоогүй байhаар» гэжэ агентство заана.

Тусхайлан хэлэбэл, американ захиргаан ядерна зэбсэгүүдтэ хиналта тогтоохо тухай асуудалаар өөрынгөө политикые тодорхойлоогүй байна. «Вашингтон пост» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, «Рейган национальна аюулгүйе сахиха соведэй зүбшэн хэлсэлгэдэ ОСВ тухай орео асуудал үшөө табяадүй юм ха».

Гүрэнэй секретарь ба захиргаанай бусад дээдэ тушаалтай гэшүүдэй хоорондохи hанал бодолой алгасалай улам ехэ боложо байhан дээрэhээ иимэ haад тойбо ба арсалдаанууд гараа, — гэжэ Эй-би-си гэдэг телекомпани hанамжална. «Политика тухай асуудал бэшэ, харин засаг ба нүлөөн тухай асуудал арсалдаанай гол зүйл болоно» гэжэ тэрэ телекомпани тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ЗАЛУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ XI КОНФЕРЕНЦИ

ХЭБЛЭЛДЭ ДУРАДХАГДАБА

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной болон ВЛКСМ-эй обкомой үүсхэлээр зарлагдаhан залуу, эхин бэшэгшэдэй республиканска XI конференци үсэгэлдэр ажалаа дүүргэбэ. Гуша гаран залуу бэшэгшэдэй гар бэшэгүүд поэзи болон прозын семинарнууд дээрэ соо нарьяар, ханамжатайгаар харагдаhан байна.

Улаан-Үдын Советскэ райкомой байшан соо үнгэрhэн конференциин түгэсхэлэй суглаан дээрэ поэзиин семинарнуудые хүтэлбэрилhэн поэдүүд А. Румянцев, М. Шихаев, Л. Тапхаев, Ч-Р. Намжилов, прозын семинарнуудые хүтэлбэрилhэн уран зохёолшод Ц. Цырендоржиев, Ц. Галанов гэгшэд зүбшэн хэлсэлгын яажа үнгэрhэн тухай дэлгэрэнгүйгөөр элидхэhэн байна. Тиихэдэ эдэн гар бэшэгүүд hайн сэгнэлтэ хүртэжэ, тусхай ном болгожо хэблэгдэхээр зууршалагдаа.

Энд поэдүүд Г. Базаржаповагай, Ч. Санжиевай, Ц. Цыретогтохын, прозаигууд Д. Дамбиевай, Б. Романовай гар бэшэгүүдые дурдажа болоно.

Поэтесса Г. Гуменюк прозаик Б. Романов хоёр үгэ хэлэжэ, уран зохёолой хүшэр харгын эхиндэ ябаhан үетэнэйгөө зүгhөө зүбшэн хэлсэлгэнүүдтэ халуунаар хабаадаhан аха нүхэдтөө баяр баясхалан хүргэhэн, саашадаа hонирхолтой hайн зохёолнуудые бэшэхэ гэжэ оролдохо байhанаа найдуулаа.

Удаань ВЛКСМ-эй обкомой пропаганда болон агитациин таhагай инструктор Ю. Бондарь залуу бэшэгшэд Ж. Юбухаев, Э. Дугаров, В. Носков, Б. Романов, Б. Юндунов гэгшэдтэ Хүндэлэлэй грамота барюулба.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференцидэ хабаадагшад забhарлалгын үедэ. Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ХҮН БА байгаали

ЖЭМҺЭГЭЙ АРШААН

Түнхэн нютагай эм домто аршаан булагуудаар баян гэжэ бултанда мэдээжэ aaб даа. Тэдэнэй нэгэн Жэмhэгэй тосхонhоо таба-зургаан модоной зайда, Эрхүү мүрэнэй баруун эрьеын газаарай гүнhөө, тодорхойлбол, 728—814 метр дороhоо бурьялан, дэбэрэн гаража байдаг. Энэ хадаа 38,5—40 градус халуун аршаан гээшэ. 1953—1954 онуудта «Востсибнефтегеология» трестын бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулжа байтар түрэ дэбэрэн гараhан юм.

Нэгэ хэды сагай үнгэрhэнэй удаа нютагай зон энэ уhанай шанарые ойлгожо, эмшэлэлгэдэ хэрэглэдэг болоhон. Энэ аршаан нервын, хүл гарай үенүүдэй үбшэнүүдые, ревматологическа артрит, полиартрит, ангина, эхэнэрэй ба арhанай үбшэнүүдые hайнаар аргалдаг шэдитэй гэжэ элирhэн байна. Мүн гэнэ усалда орожо, яhа уhаа хухалhан, үе мүсэеэ булгарhан хүнүүд энэ аршаанда орожо, эмшэлэлгэ гарадаг болоhон юм.

Хожомынь Жэмhэгэй халуун аршаан Нилов пустынь санаториин филиал болгогдожо, тус бүреэ 24 ба 30 hууритай хоёр корпус баригдаhан. Гадна Слюдянка городой түмэр замшадай рудоуправлениин, гороногой пансионадууд баригдаа hэн. Гол түлэб энэ аршаанда бэеэ аргалдаг hэн туладань 10 ваннатай шулуун корпус баригдаhан байна. Зундаа эндэ нэгэ доро 250—300 хүрэтэр хүн амардаг. Эдэнэй олонхинь тусхай путевкоор бэшэ, харин шадаhан зэргээрээ амардаг гэхэ гү, али байра байдалаар хангагдадаггүй, врачай харууhан доро байдаггүй, өөhэдөө арга хүргынь оложо, аршаанда ородог.

Мүнөө ашатай туhатай, эм домтой аршаан ямар байдалда байнаб гэжэ бидэ урмаа хухарангяар мэдүүлхэеэ hананабди. Юуб гэхэдэ, эмшэлгын энэ газар үнгэрэгшэ жэлэй август hapahaa хүдэлнэгүй. Шалтагааниинь гэхэдэ, ванна корпусынь капитальна заhабарилгада орохоор болошоо. Досоогоо хаяа ханань бутаран унажа, халуун уhаар дулаасуулха түмэр хоолойнууд болон батарейнуудынь жэбэтэн сооршоо. Үүдэ сонхонуудайнь үмхиржэ унаха болоhон тушаа хэлэhэнэйшье үлүү гэжэ hанамаар. Арба гаран жэлдэ нэгэшье заhабарилгада ороогүй корпусой иимэ ядуу болоhониинь гайхалгүй aaб даа.

Амарагшадай байрлаха корпусуудта түлеэ залhан асаргадахаа болинхой, досоонь хүйтэн. Зоной олоор суглардаг, бэеэ элүүржүүлдэг энэ газарта багахан магазин, клуб гэхэ мэтые барья haa, үлүү бэшэл hэн aaб даа. Автолавка хаа-яа ганса нэгэ ерэдэг. Ори гансахан фельдшерэй хүдэлдэгынь мүн лэ хангалтагүй гээшэ. Зунай сагта эмшэдэй тоо олошоруулбал, hайн лэ hэн бэзэ. Саашань тоолохо гэбэл, Жэмhэгэй аршаан гол трактhаа гурбан модо зайда оршодог. Автобусоор бууhаа ябагалаха баатай болодог гээшэ. Харгынь муу, зундаа шабар шабха, болдог солдог дүүрэн.

Эмшэлэлгын корпусуудтай зэргэлээд, малай байрануудые баригдаhан. Хүйтэн сагта эбэртэ боро мал үбэлжэжэ гарана, харин зундаа совхозой фермынхид үнеэдтэйгээ зуhалаха эрдэг. Тиимэhээ оршон тойрондо ариг сэбэрэй талаар таарамжагүй болодог гээшэ. Мүн аляаhа, боргооhон бусалжа, хүнэй амархада таагүй байлаг гээшэ. Малай олон газар тиимэшье байнгүй яахаб.

Эгээл аймшагтайнь гэхэдэ, Жэмhэгэй аршаанай Эрхүү мүрэнэй уhанда абтаха сагынь ойртобо хаш. Юундэ ингэжэ бодомжологдоноб гэхэдэ, энэ аршаанай бурьялан гаража байhан газар Эрхүү мүрэнэй эгээл эгсэ нугалаа дээрэ, 7—8 метрэй зайда байна. Жэл ошохо тума мүрэнэй эрье нуража, аршаанай гарадаг газар тээшэ бүри ехээр дүтэлэнхэй. Энэ нуралгые уридшалан hэргылхээр юм. Теэд энээнийе хэншье хэрэгсээнэгүй ха юм даа.

Эмшэлэлгэдэ хабаагүй үшөө нэгэ иимэ ажаглалта хэлэхэеэ hанаа hэмди. Тепличнэ комбинат эндэ барибал, үлүү ехэ гарзагүйгөөр хэды ехэ овощ ургуулхаар байгаа гээшэб. Теэд халуун уhан энэ хэрэгтэшье хэрэглэгдэнэгүй. Саянай совхозой хүтэлбэрилэгшэд иимэ юумэ яажа hанаандаа оруулдаггүй юм гээшэб.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ баталан абтаhан «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор «...элүүрые хамгаалгын газарнуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарал оролдолго хандуулагдажа байха гээд хэлэгдэнэ. Үшар иимэhээ Нилов пустынь санаториин дирекци болон Түнхэнэй райгүйсэдкомой Жэмhэгэй аршаанда, анхаралаа хандуулжа, заhабарилгын, hэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри удааруулангүй эхилхэ, дээрэ дурсагдаhан дутагдалнуудые усадхахын тула бодото хэмжээнүүдые абаха aaбза гэжэ найдамаар. Хүнэй элүүр энхын аша туhада хэрэглэгдэдэг аршаан булаг байгаалиин сэгнэгдэшэгүй баялигынь мүн гээд бодомжолжо, эзэн ёhoop хандадаг болоёл!

Н. ДОМОШОВ,
Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой механизатор.
А. ДЬЯЧКОВ,
Гусиноозерск хотын хүдэлмэришэн.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ГУРБАДАХИ ҺУУРИДА ГАРАБАШЬЕ...

Манай республикын «Труд» бүлгэмэй hур харбагшадай суглуулагдамал командын гэшүүд Кисловодск хотодо үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадаба. «Труд» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөн дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлөө юм.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эхэнэр hур харбагшад 70, эрэшүүл 90 метрэй зайда мэргэлhэн байгаа. Спортын мастернууд Дэнжу Бальжинова, Дулма Доржиева, Людмила Косыгина, Ирина Лукашевич, Валерий Яковлев, Бато Шойжилцыренов, Игорь Дугаров гэгшэд хабаадаhан байгаа. Удаадахи гурбан үдэрэй туршада эдэнэр М-1, М-2 упражненинүүдые гүйсэдхөө.

Хэдэн үдэрэй мүрысөөнэй дүн гаргахада, манай командын Косыгина Яковлев хоёр гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байна. Эдэ хоёр тус тустаа 2237—2285 очкотой болоhон байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ Махачкала хотодо кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн Бато Шойжилцыренов 2228 очкотойгоор зургаадахи hуури эзэлбэ.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, манай республикын hур харбагшад дүн хамта 13052 очко абажа, хоёрдохи hуури эзэлhэн байна. Командын гэшүүд Людмила Косыгина Валерий Яковлев хоёр «Труд» бүлгэмэй түбэй соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаба. Эдэнэр Махачкала хотодо hуралсал-hорилго гараhанай hүүлээр Дагестанай АССР-эй Избербаш хотодо Россин дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда хабаадаха юм. Мүрысөөн апрелиин 11-hээ 17 болотор үргэлжэлхэ болоно.

С. ЦЫМПИЛОВ.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНАЙ УРДА

«Урожай» бүлгэмэй шатаршадай дунда эхилhэн нааданай ээлжээтэ — зургаадахи, долоодохи, наймадахи уулзалганууд болобо.

Долоодохи нааданай болоходо, Андреев Шарыповые, Шандибаев Артугаевые шүүhэн, шатаршад Давыдов—Маншеев, Цыденов—Самбуев гэгшэд тэнсэhэн байна.

Наймадахи уулзалгада Артугаев Шарыпов хоёрой наадан суглараhшадай анхарал татаа. Энэ үдэр hүбэлгэн бэрхээр наадаhан Артугаев илажа, шухала очко өөртөө бэшүүлээ. Шандибаев Алдаровые, Андреев Самбуевые шүүhэн, Давыдов Цыденов хоёр тэнсэhэн байба. Найман уулзалгын удаа Шандибаев найман очкотой түрүүлжэ ябана. Удаадахи хоёр hууринуудые Маншеев, Андреев гэгшэд эзэлнэ. Эдэнэр тус тустаа 6—4.5 очкотой болонхой.

Ш. ГАТЫПОВ.

ТОБШОХОНООР

БОКС. Залуушуулай дунда СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эдэ үдэрнүүдтэ Баку хотодо боложо байна. Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр спортын мастерта кандидадууд Чингис Ринчинов, Зоригто Намжилов болон Доржо Шарбунаев гэгшэд ороной хүдөөгэй спортсменүүдэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаа.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Түмэр замшадай дунда хүнгэн атлетикын урилдаагаар бүхэсоюзна мүрысөөн Евпаториодо үнгэргэгдэжэ, 24 команда хабаадаба. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортклубай суглуулагдамал команда табадахи hуури эзэлээ. Тус спортклубай инструктор спортын мастер Владимир Дульянинов 8000 метртэ дүрбэдэхи hуурида гараба. Наталья Власова, Людмила Степная гэгшэд табадахи hуури эзэлhэн байна.

ДААМ. Эдиршүүлэй дунда даамаар бүхэсоюзна мүрысөөн Харьков хотодо үнгэргэгдэжэ байна. Манай республикаhаа А. Останин, А. Чупров, Ю. Малин, М. Пантаев болон бусад хабаадана.

ҺУР ХАРБАЛГА. Ороной эрхим бэрхэ мэргэшүүлэй дунда бүхэсоюзна мүрысөөн Душанбе хотодо эхилбэ. Бүхы союзна республиканuудай харбагшадтай хамта манай республикын «Динамо» бүлгэмэй мэргэшүүл уласхоорондын классай спортын мастер Ц. Жамьяндашиева, спортын мастер О. Воронина гэгшэд хабаадалсана.

Һур харбалгаар «Динамо» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө нэмэл мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, жара гаран харбагшад хабаадаа. Эдэнэр 30 болон 50 метрhээ мэргэлбэ. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Труд», «Динамо» ба «Спартак» бүлгэмүүдэй суглуулагдамал команданууд илажа гараhан байна.

Эхэнэрнүүдэй дундаhаа Людмила Косыгина («Труд») 616 очко абажа, түрүү hуури эзэлбэ. Я. Цыренжапова («Динамо»), Л. Тихонова («Спартак») гэгшэд удаадахи шангуудта хүртөө. Эрэшүүл сооhоо «Спартагай» түлөөлэгшэ Виктор Гуров 640 очко абажа, чемпион болоhон байна. Э. Санжиев, Ц. Будаев, Н. Комаровский, Б. Шойжилцыренов гэгшэд удаадахи hууринуудта гараба.

Б. М. ЖИГЖИТОВ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ОЛОНОЙ ДУНДАҺАА ШАЛГАРБА

Эдиршүүлэй дунда дүрэ бүляалдаалгын барилдаагаар РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Нальчик хотодо боложо дүүрэбэ. Россин Федерациин 40 гаран командын 200-гаад эдир барилдаашад энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадажа, мэргэжэл шадабарьа дээшэлүүлhэн байха юм.

Манай республикын үнинэй бэрхэ барилдаашадай нэгэн — СССР-эй спортын мастер Сырен Ардуев Түнхэнэй районой Хэрэнэй интернат hургуулида олон жэлэй турша соо барилдаанай секциие хүтэлбэрилжэ байнхай. Тиихэдээ ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр, зүрхэ сэдьхэлhээ хандажа, бэлигтэй бэрхэ эдир барилдаашадые олоной дундаhаа элирүүлжэ, арга дүрыень, мэргэжэл шадабариинь дээшэлүүлдэг байhаараа шалгардаг. Тэрэ hурагшадтаа энэрхы дулаагаар, эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг байhаараа эдир спортсменүүдэй дунда хүндэтэй болонхой.

Тэрэнэй hурган hоридог Хэрэнэй интернат hургуулиин 10-дахи классай hурагша Валерий Сухеев 45 килограммай шэгнүүртэ барилдахадаа, илалта түйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байжа, бронзо медаляар шагнагдаба. Энэнь эдир hурагша болон тэрэнэй тренерэй ехэ амжалта гээшэ.

«Динамо» бүлгэмэй хүндэ шэгнүүртэй барилдаашан Юрий Банзаргашиев эрхим зургаанай тоодо ороо.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр манай республикын суглуулагдамал команда арбадахи hуури эзэлбэ. Тренернүүд болон мэргэжэлтэдэй сэгнэлтын ёhoop, энэнь яhала ехэ амжалта болоно.

Эдиршүүлэй дунда ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахын тула В. Сухеев, С. Замбалов, А. Бардаханов, В. Балдуев, А. Будаев болон И. Иванов гэгшэд Новосибирск хотодо hуралсал hорилго хэжэ байна.

В. СЫДЕЕВ,
7-дохи ДЮСШ-гай тренер.

ЗОНЫН КУБОК— МАНАЙДА

Эрхүүгэй областиин Усолье-Сибирское хотодо эдир футболистнуудай дунда Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Владивостогой, Шэтын, Эрхүүгэй, Ангарскын, Усолье-Сибирскын, Улаан-Үдын хүүгэдэй спортын hургуулинуудай спортсменүүд хабаадалсаба. Эдэнэр хоёр бүлэг боложо хубааран, «Химик» стадион дээрэ наадаа.

Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлhэн нааданай дүн гаргахада, Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй спортын зургаадахи hургуулиин футболистнуд Владивостогой командые 2:1, Усолье-Сибирское хотын хоёрдохи командын футболистнуудые 4:0 тоотойгоор шүүhэн, Шэтын футболистнуудтай (1:1) тэнсэhэн байгаа. Түгэсхэлэй нааданай болоходо, Усолье-Сибирское хотын нэгэдэхи командые 4:1, мүн Ангарскын футболистнуудые диилээ.

Н. ТРОФИМОВ.

СОВЕТ СПОРТЫН ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

УРИЛДААНАЙ ХАРГЫ УРЯАЛНА

Москвагай Олимпиадын 1980 оной августын 1-дэ үнгэргэгдэhэн түгэсхэлэй мүрысөөндэ совет урилдаашан Татьяна Казанкина 1500 метрэй зайда олимпийскэ шэнэ рекорд тогтоожо, илалта түйлаhан байгаа —3.56,6 минута. Тэрээнhээ хойшо хоёр долоон хоногой үнгэрхэдэ, Цюрихтэ болоhон мүрысөөндэ тэрэ энэ зайе 3.52,47 минута соо гаталжа, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтоогоо hэн.

Үнгэрhэн жэлэй декабриин 17-до 29-тэй болоhон Ленинградай спортсменкын иимэ мэдүүлгэ олонхидто хэтэрмэ үлүү шэнгеэр hанагдажашье болохо. Теэд тэрэ иимэ үрэ дүн түйлаха аргатай гэжэ би тоолоноб. Татьяна Казанкинагай hанамжые тэрэнэй тренер Николай Малышевай зүбшөөн дэмжэхэдэнь, тингэнэ бэшэб. Ушарынь юуб гэхэдэ, спортсмен эхэнэрэй үгэ хүүр ажал хэрэгтээ хэзээдэшье алгасадаггүй юм.

1977 ондо алдар солынгоо орьёлдо ябахадаа, Татьяна Казанкина спорттой хахасахаар шиидээ hэн. Тиихэдэ тэрэ СССР-эй чемпионадуудта оло дахин илалта түйлаhан, Монреальда болоhон Олимпиин наадануудта 800 болон 1500 метрэй зайда алтан медальнуудаар шагнагдаhан, хүнгэн атлетикээр дэлхэйн Кубогта хүртэхын түлөө түрүүшын мүрысөөндэ илажа гараhан байгаа бшуу. «Мүрысөөнhөө эсээб, Ленинградска университедэй экономическа факультедтэ научна хүдэлмэреэ эрхилхэ хэрэгтэй. Гол шалтагаамнай юуб гэхэдэ, ухибүүтэй болохобди...» гэжэ тэрэ тиихэдэ хэлээ hэн.

Эрхим бэрхэ hурагшынгаа урилдаанай харгы дээрэhээ буухаа гэhэн шиидхэбэридэ тренер Николай Малышев hанаа амарханаар хандаба. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ спортсменкэнүүдтэй олон жэлэй турша соо хүдэлхэдөө, тэдэнэй абари зангые hайн мэдэхэ болоhон байгаа.

Тэрэ алдуу хээгүй. 1978 ондо Казанкина басагатай боложо, Машенька гэжэ нэрэ үгөө hэн. Бүри сүлөө тухагүй болоо hааблаа. Гэбэшье гурбан hарын үнгэрхэдэ, дахинаа hорилго бэлэдхэлээ эхилбэ. Түрүүшээр бэеэ дадхаажа захалаа. Удаань Малышевай хүтэлбэри доро hорилгоёо эхилбэ.

Николай Малышев hурагшадайнгаа hорилго бэлэдхэлые даамайгаар, удаа дараалан дээшэлүүлхые оролдодог хүн юм. 1972 ондо Казанкина Мюнхендэ ошохо аргатай байгаа. Зүгөөр энээнэй тула удаан саг соо хараагдаhан ехэ түсэбүүдээ хүбилгаха баатай болохо байгаа бшуу. Тиимэhээ энэ наадада хабаадахагүйе зорюута шиидхээ бэлэй. Үхибүүтэй болоhониинь hүүлээр Татьянын hорилго бэлэдхэлдэ бүри онсо өөрсөөр хандаха ушартай болоhон байгаа. 1979 оной туршада тэрэ оройдоол нэгэ ехэ мүрысөөндэ хабаадаба —СССР-эй арадуудай Спартакиадада Ленинградай командада орожо, эстафетэдэ урилдаба.

Энэ үедэ Казанкина тренерэйнгээ хараалhан түсэбөөр hорилго хэжэ захалhан байна. Неделидээ зургаа дахин 1,5—2 часай турша соо hорилго хэхэдээ, дүн хамта 60—70 километр гүйдэг болоhон байгаа. Һорилго бэлэдхэлэй үедэ Малышев секундомер огто хэрэглэдэггүй юм. Тиихэдээ гүйдэлэй онол аргада гол анхаралаа хандуулдаг байна. Спортсмен басагад бүхы хүсэ шадалаа гаргадаггүй.

Апрель-май hарануудта спортсмен басагад хурдан солбон болохо түсхай упражненинүүдые хэдэг. Зундаа, мүн сентябрь hарада элдэб мүрысөөнүүдтэ элдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Удаань хүсэ шадалаа hэргээлгын хүдэлмэри, амаралта эхилдэг. Малышев хабартаа, зундаа үндэр хада уулада hорилго бэлэдхэл хэхые зүбшөөдэггүй байна. Энээгээрээ тэрэ бусад адли мэргэжэлтэдhээ шалгардаг юм.

Үнгэрhэн Олимпиин нааданай жэлэй эхинhээ хойшо Татьяна Казанкина hайн саг харуулжа эхилээ hэн. Харин нааданай урда тээхэнэ дэлхэйн рекорд тогтообо — 3.55,0. Юунэй тулада тэрэнэй урилдаанай харгыда бусажа ерэhэниинь хүн бүхэндэ ойлгосотой болоо hааб даа.

Олимпиин нааданай үедэ болоhон мүрысөөндэ Татьяна түрүүшээр hүүлшэг тээ ябаа. Һүүлшын 100—150 метртэ эршэеэ нэмэжэ, урагшаа ходорон гарадагыень мэдэхэ байhан олонхид тиигэхэл байха гэжэ hанаа hэн. Зүгөөр тиимэ юумэн болобогүй. Казанкина эртээнhээ түрүүшүүлэй бүлэгтэ, орожо, hүүлшын дүхэригhөө урагшаа гараба. Секундын үнгэрхэ бүри Татьяна бусадhаа холодожо, бэшэнээ аяар холо орхёод, фиништэ хүрэжэ ерэhэн байгаа.

Урилдаанай hүүлээр тэрэ ингэжэ хэлэбэ: «Хурдан солбоноор гүйжэ шадахаяа болёоб, гэбэшье бусад шэнжэ шанарнуудни Монреалиинхиhaa дутуу бэшэ. Эгээл иимэhээ холоhоо эршээ нэмээхэ гэжэ тренертээ хэлсээ hэмди. Бидэнэй багсаамжалга зүб байhанаа харуулаа».

Мүнөө Татьяна Казанкина хүндэ хүшэр, харюусалгатай жэлэйнгээ hүүлээр амаржа байна. Түрүүшын hорилго бэлэдхэлhээ шэнэ рекорднуудые тогтоохоор бэлдэжэ эхилхэ юм.

Леонид ЛЕОНИДОВ.
(АПН).

Дулаанай хаhа

Байгша оной март hарын хоёрдохи арбан хоногой туршада республика дотор наii хаа хаанагүй дулааржа, хада майлын, тала дайдын саhан хайлаhан байба. Республикын түбэй болон урда районуудта үнгэрhэн найман хоногой туршада үдэртөө 5—10 градус хүрэтэр дулаараад абаа. Тиихэдэ республикын хойто, Прибайкалиин нютаг нугануудта хүйтэн үдэрнүүдэй үзэгдөөшье haa, hүүлэй 2—4 хоногто дулаарhан байна. Игаабари дулаан үдэрнүүдэй үзэгдэбэшье, hүниндөө 15—20, зарим нютагуудта 22—27 градус хүрэтэр хүйтэрдэг байба.

Арбан хоногой туршада дунда зэргээр 5—10 градус хүйтэн болоо гэхэ гү, али энэнь нормоhоо 4—7, үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 7—10 градусаар үлүү дулаан болоhон жэшээтэй. Энэ үе соо секундын 15—20 метр хүсэтэйгөөр hалхилаад абаhан байна. Мүн республикын баруун-урда, Прибайкалиин районуудта 1—4 миллиметр тухай саhан ороhон, бордоhолhон байба.

Дулаан үдэрнүүдэй болоходо, Сэлэнгын, Хяагтын, Загарайн, Хэжэнгын, Хориин, Зэдын, Захааминай районуудай сабшалан, бэлшээри, тарялан дээрэхи саhан дууhан шахуу хайлаа.

Саhанай ехээр хайлахада, эртэ углөөгүүр малай тала дайдаар бэлшэхэдэ түрүүшээр хүшэд байба. Һүүлшын хэдэн хоногто, саhанай хайлажа дууhахада, бэлшээри сэбэр боложо, адууhа малай тала дайдаар таран бэлшэхэдэнь таатай зохидүүдэрнүүд болоhон байна. Һарын гурбадахи арбан хоногто республика дотор дулаархаар хүлеэгдэнэ. Иигэжэ хабар—түрүүшын дулаанай хаhа захалжа, ниитын hүрэг малай тала дайдаар таран бэлшэхэдэ таатай зохид саг хүрэжэ ерэбэ гээшэ.

Г. ЩЕПИНА,
гидрометобсерваториин агрометеоролог.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда «Ажахын түрүү hалбари»—түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди» — П. Калашниковай статья. «Үндэр бүтээсэтэйгээр» — А. Карташовой статья. «Коммунис субботнигые угтуулан» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhанда Съездын делегадай үгэ. «Нөөсэ аргануудые наринаар хэрэглэхэ» — П. Базыкинай статья. Гектар бүхэнэй үрэ жэл дээшэлүүлхэ. «Һайнаар хүдэлөөл haa...» — Г. Тимофеевэй статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл. Түрэл оронодомнай.

Гурбадахи хуудаhанда. Түсэбүүд ба түйлалтанууд «XXI зуун жэл руу хүүргэ» —АПН-эй материал. Замбуулин шэнжэлэлгэ тухай ТАСС-ай материал. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Һонин зүбшэлэлгэ» —Ф. Макаровай статья. Буряадай эрдэмтэдэй шэнэ шэнжэлгэнүүд. Номой шэнжэлэл ба дүүмжэлэл. «Найдамтай эхин» — С. Чагдуровай статья. «Хүдөөгэй клубта болоhон наадан» — В. Агофоновой статья. «Хорюултай тэмдэг» —П. Бильчирэвын корреспонденци. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Подпольный обком действует» — уран hайханай телефильм (3-дахи сери) «Партизанууд». 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — «Хүүгэдэй номой долоон хоног».

Улаан-Үдэ. 15.35 — А. Пахмутовагай дуунууд. «Гагаринай сүг мүшэд». 16.55—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө».

Москва. 17.35 — «Расмус-бродяга» — А. Линдгренэй зохёолоор найруулагдаhан уран hайханай фильмын 1-дэхи сери. 18.45 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 19.15—Хоккейгээр нүхэд ёhоной уласхоорондын мүрысөөн. ЧССР—Финлянди. (2 3 дахи үенүүд). Забhартань — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.40—«Подпольный обком действует» — уран hайханай телефильм (4-дэхи сери). «Ковельскэ зангилаа». 22.00 — «Время». 22.35 — Бангладешэй Арадай Республикын национальна hайндэр — Эрхэ сүлөөгэйнь үдэртэ. Кинопрограмма. 22.50 — «Үглеедэр — Театрай уласхоорондын үдэр». Һүүлдэнь—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 11.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20— Моцарт. «40-дэхи симфони». 12.50 — Шэнэ hонин. 16.35— «Горизонт», «Папа, мама, я— спортивная семья».

Улаан-Үдэ. 17.35—Соносхолнууд. 17.45— «Александр Пархоменко» — уран hайханай фильм. 19.15—«Дайшалхы миниин ханинар» — фильм-концерт. 20.15—«Хори үлүү гаран» эстрадна шэнжэлэл.

УНШАГТ... ҺОНИРХОХО... БАЙХАТ

ШАЛЯПИН КАЗАНЬДА

Казаньдахи М. Горьк... гэр-музей соо шэнэ экспози... нээгдэбэ. Ф. Шаляпинай ... ябадал, зохёохы ажал ябу... га тухай, агуухэ проле... ска уран зохёолшотой тэр... хани нүхэсэл тухай тус эк... зици хөөрэнэ.

Соёлой гайхамшагта ... бэлигтэнэй эдир наhан ... занаьда үнгэрhэн байгаа. ... нэр хоюулаа Волго мүр... эрьеэр аяншалдаг, ашаа т... шээр хүдэлдэг, hал дээрэ ... мардаг hэн. Горький Ша... пин хоёр анха түрүүн ... ондо уулзаhан юм гэхэ. Ү... рынь юуб гэхэдэ, Казан... оперно театрай эзэн Ор... Соколовский хоор эхиб... hэн. Залуу хүбүүдэй хоол... шагнажа үзэхэдөө, ерэн... уран зохёолшо хоорто абта... харин Шаляпин дуулажа ... дахагүй юм байна гэжэ ... логдоо hэн ха.

Нэгэ нэгэнэйнгээ бэлиг ... дабариие үндэрөөр сэгнэ... байhан Россин агуухэ ... хүбүүд хойшодоо нэгэнтэй... шэ уулзаhан байгаа. Эдэ... уулзалганууд, хөөрэлдөөн... тухай эндэ табигдаhан ме... риалнууд, фото-зурагууд, ... кументнүүд hануулна.

Шаляпинай гэр сооhи байг... музейдэ харуулагдана: ро... бэшэгэй стол, оперонууд... аринуудые миндаhан дээрэ ... шэлэгэтэй пластинканууд, ... дэб янзын соносхолнууд ... бии. Ниитэ арадай конц... дэ уриhан нэгэ соносхол... илангаяа hонирхолтой б... на. Октябриин револю... hүүлээр гурбадахи үдэ... Кронштадтын революцион... морягадта зорюулагдаха ... рэ концерт табигдаhан бай...

ЭГЭЭЛ БИШЫХАН НОМУУД

Курган хотодо нээгдэ... номой выставкэдэ табиго... хай бүхы экспонадуудые ю... нэгэ чемодан соо ябталжа ... лоно. Теэд эндэ 300 ша... ном табигданхай. Эдэмнай ... сантиметрhээ ехэ бэшэ ... жээнтэйгээр барлагдаhан ... муд юм. Тэдэнэй дунда ... рншье заахан номууд бии ... хэдэхэн миллиметр хэмж... тэй.

Полиграфистнуудай мэ... жэл шадабаряар омогорх... гүй байхын аргагүй. Жэшэ... В. Маяковскиин «Влади... Ильич Ленин» гэжэ поэм... хэhэгэй толилогдоhон ... ном 1,5 сантиметрhээ ... үлүү хэмжээнтэй байна. ... рээн соо 11 үнгэтэ зураг ... лагданхай. Генрих Гейне... шүлэгүүдэй ном Лейпциг... хэблэгдэн гараhан. Тэрэ ... шахуу хуудаhатай, гэбэ... номой зузааниинь оройдо... 7 миллиметр юм.

Курган хотын номдо д... тайшуулай бүлгэмэй дээр... суглуулагдаhан бишыхан ... мууд выставкэдэ табигдаа ... байна.

«ХҮГЖЭМ» ШЭНИИСЭ... УРГАСАДА НҮЛӨӨЛН...

Шэниисын ороохон «хүгж... шагнаха» дуратай юм б...

Хүгжэм шэниисын ургаа... ургалта хүгжэлтэдэ нүлөө...

Ленинградтахи агрофиз... скэ эрдэм-шэнжэлгын инс... тудай лабораторинуудта ... лэг туршалганууд хэгдэ... Шэл амнартада юулэдэ... уhан соо табигдаhан ур... иялга хүгжэмөөр «гэрэлт... хэдэнь», тэрэ hурагүй т... гэнөөр ургаhан байна. Эде... жэ байха үедэнь шэни... үрэhые ультра-абяагаар ... рихада, тэрэ хүйтэндэ т... гэй, ган гасуурташье хэ... гүи ургадаг болоhон ба... бшуу.

Саашадаа тарлан ажал ... рэ ультра-абяан үргэнөөр ... рэглэгдэхэ аргатай бол... байна гэжэ агрофизигүүд ... лоно.

САРМАТСКА ДОБУУНА... НЮУСАНУУД

Одесскэ областиин Та... бунарска районой добо... нуудые малтагын үедэ о... hон зүйлнүүд эртэ урын ... дэл hуудал байдалтай ... танай — сармадуудай ... hyyhан газарые тододхохо... ги олгобо.

Энэ добуунда малталга... хэдэ, эрдэмтэд манай э... I—II зуун жэлнүүдтэ ха... тай сармат удаганай ... олобо. Эртэ урдын урн... лай сэсэгэй, амитанай тар... тухэл дүрсэтэйгөөр бүтэ... олон тоото алтан гоо... зүүдхэлнүүд олдоhон ба... hайхан үнэртэй санзай ... даг шабар бойпуурнууд ... янзын угалза хээсээр ша... лэгдэнхэй. Энээн тухай ... гүүд археологидо үгы юм.

— Манай ээрын түрүү... зуугаад жэлнүүдтэ бүлэг ... дэлшэдэй бэшэ, харин са... угсаатанай ехэ ехэ нэгэ... нүүдэй Дунай мүрэнэй ... тахи нютагуудта ажаhу... байhан тухайнь эдэ зүйл... элирхэйлэн гэршэлнэ, — ... экспедициие хүтэлбэрилэ... Л. Субботин хөөрэнэ. — ... нэр Дон, Днепр мүрэнүү... хоорондуур ажаhуудаг ... гаа гэжэ урдандаа тоол... дог hэн. Зүгөөр эдэнэй ... кушуруд Доной адагhаа ... най хүрэтэрхи үргэн нэл... газар дээрэ байрладаг бай...

(ТАСС)

Редакторай орлогшо И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000
г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора 2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни 2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63 фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.
Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли. Н-002381. Заказ № 71. Индекс 50...